

مندرجہ سی

«دینی تدبیر لر و اوافق  
فکر لر» اسمالی کتاب لر  
حقنندہ محاکمہ.

خطیب: محمد حنفی مظفر.

حلب خاطرہ لری

صاقماری

اسلام نظر نندہ خاتون قز

شاہ کمال صالی.

قازاق اچندہ

معلم فاتح سلیمانلی.

مرجانی

عبدالحمید المسلمی.

باشقردلر

زکی نادیف.

اسلامدہ الٹ الٹک ظهور

ایتکن اختلاف و

اسماعیلیہ مذہبی

ذاکر آبخائف.

شبهہ بیان قیلو

فاطمہ شاقولوا.

تربیہ و تعلیم

«کتب مسئلہ سی» امام محمد واصل

بن محمد حافظ. «آنا تلی اوتنو»-

غفور عثمانلی. «قارت معلمدن بر

نیچہ سوز» معلم فاتح سیفی.

تقریض و انتقاد

امام احمد علی حلیمی. غفور عثمانلی.

حکایہ

«آئندہ بر کون». یازوچی

# شَو

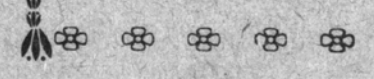
عدد ۵

مارت ۱ = سنہ ۱۹۱۶



محرری: رضا الدین بن فخر الدین

ناشری: «م. ساکر وم. ذاکر رامیفلر»





1 مارت - 1916 سنه

9 جمادى الاولى - 1334 سنه

## مقاله لر :

« دينى تدبيرلر » هم « اوافق فكرلر » اسملى كتابلر

حقنده محاكمه

II

ايندى مين بو ايكي بيوك ومحترم عالملمزگه توبه نده گي فكرلرمنى عرض ايتيم ، حق بولسه اعتراف ايتسونلر ، خطا بولسه ارشاد ايتسونلر . بز هر قايومز توغريلقنك اسيرى بولورغه تيوش : ايمان - تصديق واعتقاددن عبارتى ، ثلله اعمالده ايمانندن جزمى ؟ بو ايسكىدن مشهور نزاعلى بر مسئله ايدى . كلام كتابلر نده بو مسئله كوب اورون آلمش ايدى (بو توغريده باشقه مذهبيلر هم بولسه ده بز بو اورنده آناردن بحث ايتيميز) .

عملنك ايمان دن جزئ بولوون آكلاتقان دليللر : «قدافاج المؤمنين الذين هم فى صلاتهم خاشعون والذين هم عن اللغو معرضون والذين هم للزكاة فاعلون والذين هم لفروجهم حافظون والذين هم لآماناتهم وعهدهم - راعون انما المؤمنون الذين اذا ذكر الله وجلت قلوبهم واذا تليت عليهم آياته زادتهم ايمانا و على ربهم يتوكلون الذين يقيمون الصلاة ومما رزقناهم ينفقون اولئك هم المؤمنون حقا» آيت كريمه لرى وغيريلر . هم : «الايمن شهادة ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله واقام الصلاة و ايتاء الزكاة وصيام رمضان وان تعطوا من المغنم الخمس - المؤمن من امنه الناس على دماهم واموالهم - لا ايمان لمن لا امانته ولا دين لمن لا عهد له - اذا سرتك حسنتك وسائتك سيئتك فانت مؤمن - افضل الايمان الصبر والسماحة» حديث شريفلى وغيريلر در . اوزاعى ، مالك ، شافعى واهل حديثلر دن بر جماعه نك اوشبو مذهبده بولورلى روايت ايتله در . امام بخارى ده صحيحنده «وهو (ايمن) قول وفعل ويزيد وينقص» ديمشدر .

ايمان نك اعتقاددن عبارت بولوون آكلاتقان دليللر : «اولئك كتب فى قلوبهم الايمان - وقابه مطمئن بالايمان - ولم تؤمن قلوبهم - ولما يدخل الايمان فى قلوبكم - الذين آمنوا و عملوا الصالحات» آيت كريمه لرى هم «يا مقاب القلوب ثبت قلبى على دينك (احمد فى مسنده) ، يخرج من النار من كان فى قلبه مثقال ذرة من الايمان (ترمذى) ، الاسلام علانية والايمان فى القلب (ابن ابي شيبه) ، يا معشر قريش لتنتهين اوليبعثن الله عليكم من يضرب رقابكم بالسيف على الدين قد امتحن الله قابه على الايمان (ترمذى) ، والله لا يدخل قلب امرئى ايمان حتى يحبكم الله و لقرابتى (احمد و ترمذى) حديث شريفلى و غيريلر در . حضرت رسول اسامه حضرتلر نيگ اقرارى بار كشيلى قتل قيلوون تخطئه ايتوب « فهلا شفقت عن قابه» ديمش ايدى . حديث جبريلده هم ايماننى اعتقاددن عبارت كورسه تلمش ايدى . ايمان نك لغتنه هم شول مناسب ايدى . موسى افندى «خلق نظريته» نك 60 نجى صحيفه سنده «ايمان عمومى بر شعار اسلاميت اولمق اعتباريله لاله الا الله محمد رسول الله توحيدى هم جانله هم لسانله سويله مكدن عبارتدر ، شو مبارك كلمه جامعى قبول ايدن انسانلر ك هر برى مؤمن اولور» ديمش ايدى . نيك حق سوز . بولاى بولغاچ بز نك آراه زده ايمان مسئله سنده جدى براختلاف بولورغه ممكن توگل . زير ابو تقدير ده اعمال ايمان نك اجزاي حقيقه سندن بولا آماوى نيك ظاهر ، اگر بولسه ايدى كلمه توحيدى قبول ايتكانلر نك هر قاوبوسن مؤمن صانارغه ممكن بولماز ، بلده تارك اعمال ايمان دن خارج حسابلانو لازم كيلور ايدى . زيرا جزئ حقيقيسى بئكان شيبينىگ بتوى بديهيدر .

موسى افندى مينم بو سوزيمه احتمال «كلام نظريه سى»

اصل، عمل فرع، عمل اعتقاد اثری، اعتقاد تحت عمل مندرج، شونلقدن ایمان، اعتقاددن عبارت دیسه که نی بولا؟

ضیا اقدی «ایمان، اعتقاددن عبارت دیسه که ایزگولکده اوزشو فکری سونه» دیهدر. بزنگ فکر مزجه برده اول لازم بولماسه کیره ایدی. زیرا اعتقادنگ بولاسی بار بولغان صوگنده اول اوزی ده اوزشو میدانی. زیرا اول، قوت ضعف ایله متفاوت ایزگولکر آنی مقوی و مکمل ایزگولکرده قصور کورسوتو نسبتده اعتقاد ضعیف و قاصر بولا. اعمال صالحه و اخلاق حمیده اعتقاد درستلکنه دلیل. عملده اثری کورنماگان اعتقاد، یالغان اعتقاد بولا. اعمال حسنه اعتقاد قوتلینکن، اعمال سیئهده اعتقاد ضعیفلکن کیه. بناء علیه ایزگولکده اوزشو فکری همیشه سلامت قالا. برده اسلام اعتقادی بولسه شونی اقرار قیلسه بز آنی مؤمن صانارغه بورچلیمز. بویسه «ایمان اعتقاددن عبارت» دیکدر. اگر «ایمان، اعتقاد، عبادت، اخلاق حمیده، سعادت مادیه و معنویه ایسه بولمقدر». دیسه که زور آبرویلر آچولوغه، بربرسن ایمانزغه نسبت ایشوکه زور یول آچو بولماس میکان؟ همده گناهی کشیلر اوزلرینه بر یوانچ و تایانچ تابا آلماینجه بوتونلای هلاک بولمازلر میکان؟ رحمت الهیه عمومیتی ده آنلرغه زور تایانچ بولا آلماز. درست بوسی تایانچ بولور، لکن فائدهلی تایانچ بولماز، بهلکی شوگا تابانوب طغیان آرتدروغهنه سبب بولور کوک تیه. دینی تدبیرلر ۱۴ نجی صحیفهده «ایمان آرتمی، که میمی دیگان اعتقاد، کتاب و سنت که خلاف. «ایمان اعتقاددن عبارت بولوب هیچ آرتو کیمونی قابل توگل» دیگان سوز ایزگولکده اوزشو فکرن سوندره» دیهدر.

«ایمان آرتمی ده کیمیمی ده» دیوچیلر اصل ایمان نی نهیته لر. اما آنک قوت ضعف ایله متفاوت بولون آنلرده اقرار قیلر. شوشی اقرارلری بولغاچ آنلرغه «لیزدادوا ایمانا مع ایمانهم» آیت کریمه سیله و غیر آیت، حدیثلر ایله اعتراض کیلماسه کیره. سلفنگ «ایمان طاعت ایله آرتا، معصیت ایله کیمی» دیگان سوزلرندن ایماننگ اعتقاد بولوی آکلانا. زیرا اعمال ایماننگ اجزای حقیقه سندن بولسه ایدی «ایمان عمل ایله آرتا» دیمک معنی سز سوز بولور ایدی. زیرا شی اوزینک حقیقی جزئی لری ایله آرتمی بهلکی حاصل گنه بولا. اوشنداق اجزای حقیقه سینگ یوغالوی ایله کیمیمی بهلکی بوتونلای به. لکن طاعت ایله اعتقاد قوتله نه شوشی قوتنی زیاده ایله تعبیر قیلورغه ممکن.

مقام مناسبتیه بو اورونده «عمل قیله آلماسا گده اعتقادا کیمچیلک کیره کورمه» مضمونده ایسکی بر نظریه خاطرگه توشدی. موسی اقدی بر مقاله سنده بو نظریه که شدتی روشده

دیب التفاتسزغنه قرار. لکن منطقی بار کشینگ «ایمان اعتقاد و اعمالدن عبارت تارک اعمالده همیشه مؤمن» مضمونده گی سوزلرنگ اوچن تابا آلماینجه آترباب قاوی ده بیک معلومدر.

موسی اقدی ضیا اقدیننگ «بایلق رکن اسلامدن» دیگان سوزینه اعتراض قیلوب «درست بایلر حقنده احسان انعام اتفاق کبی حیراتلر ایمانگ رکنی اولا بیلور، بایلغی وار ایکان سارانلق قیلور حریفنگ ایمانی ناقصدر، دیمک جائز اولور ایسه اولور، لکن انسانیت دنیاننده اکثریتی تشکیل ایدر فقیرلرک ایمانلری ناقصدر. ایمانگ رکنی اولان بایلق یوقلغینه کوره مسکین فقیرلرک ایمان لری ده بوتون ایمان دگدر، معنی سده دلالت ایده بیلور تعبیرلری یازمق مناسب اولماسه کرک» دیهدر.

بایلر حقنده خیرات ایماننگ رکنی بولسه ساران باینگ بوتونلای ایمانسیز بولماقی لازم کیلور. ساران باینگ ایمانی ناقص دیمک کمال ایماندن خیرات جزء دیمکدر. بویسه مطلق ایماندن اعمالنگ جزء بولماوی ایله اعتراف بولور.

اعمال، ایماندن جزء دیگانده ایکی دن بر: یا اعمال کمال ایماندن جزء دیهره یا اعمالنی ایماننگ اجزای حقیقه سندن توگل بهلکی اجزای عرفی دن صانارغه تیوش بولور. جزء عرفی نگ بتووندن کل نگ بتوی لازم کیلمی. مثلا عرفده انساننگ توك، طرناق، قول و ایقارلری انساننگ اجزاسندن صانالا، لکن بونلرنگ بتوی ایله انسان بتمی. آغاچنگ بوتاق و یافراقلری عرفده آغاچنگ اجزاسندن صانالا، لکن بونلرنگ بتوی ایله آغاچ بتمی.

ایندی بو تقدیرده عقیده کتابلر مزنگ اعمال ایماننگ اجزای حقیقه سندن توگل دیگان سوزلری درست بولوب قالا. فقط شول قدرسی بار عقیده کتابلر مز موسی اقدی ایتکانجه «اعمال ایمانندن خارجدر» دیهسی اوپنده «اعمال ایماننگ دلیلدر» دیگان بولسولر البته کتاب سنت که ده موفراق هم فائده لیره کده بولور ایدی دیب کوکل که کیله.

شونلقدن «عقیده کتابلر مز داغی ایمان مسئله سی منطقی جهندن درست بولسه ده اعمالغه برده زور اهمیت بیرماینجه فسادغه مساعد کیفیتده سویله نگان» دیسه کر، مراد کر شول بولسه مونی قبول ایتهر که ممکن. لکن ینه ایکنچی تورلی فسادلرغه مساعد بولغان افراطلردن ده صاقلانو لازم. بو مسئله ده نافع اورتا یول البته باردر. شریعت محمدیه درست اعتقادلر، کور که عمللر، گوزهل خلقلرنگ هر قایوسنی ایله بیورا. کامل مؤمن بولو اوچون مونلرنگ هر قایوسن باشقارو تیوش. شولای ده مونلر آراسنده الگ مهم و اساس شریعت بولغانی اعتقاددر. اعتقاد



## حلب خاطرہ لری

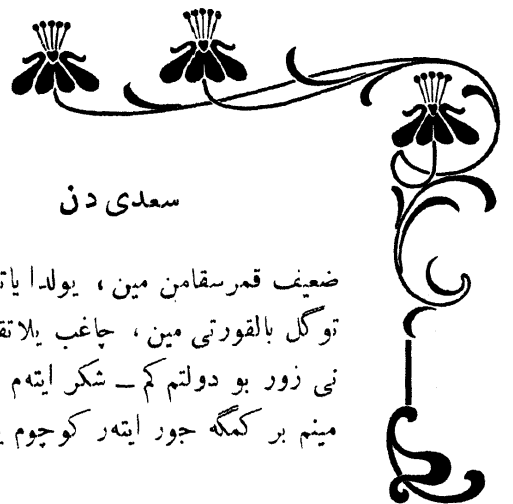
### «حلب» دن «جرابلس» فر

بو کوندہ «جرابلس» آتالغان اورندہ الی تاریخلری آجیق معلوم بولوب بتمہ گان «حتیت» قومینک یانتخزلندن برسینک خرابہ سی بولوب، اولوب یاتقان بالیچقدن غنہ عبارت بولغان اول خرابہ نك تاریخی اہمیتی برنیچی درجہ دہ بولغانغی «شورا» نك ۷ نچی جلدینگ ۲۱ نچی نسخہ سندہ ذکر ایتلگان ایدی. اول خرابہ ل فرات ساحلندہ «بغداد» یولی اوستندہ حلب دن ۱۲۰ چاقرم جاماسی بر مسافہ دہ گنہ بولغانلقدن حلب کہ بارورغہ قرار بیرگاج «جرابلس» نی زیارت ایتہر گدہ کوگلم نی برکتوب قویغان ایدم. مین حلب کہ سفر ایتہر آلدندن فرات آرقلی صالحتمقدہ بولغان کوپردہ اول تیردہ گی چوین بولندہ اشلہ وچی کوردلر آراسندہ بر آز طنچسزلق چغوب اٹشو و اوترشولر بولغانغی، و آندہ غی کوپر برلہ یولنی قاراب اشلہ وچی نیمسلرگہ قارشی قورال کوتاروب چغولری خبری غزتہ لردہ باصلوب چققاج آندہ بارمی قالو احتمالی بولووی مینی بر آز راحتسز ایتدی ایسہ دہ مین حلب کہ بیتکان کونلردہ آندہ غی طنچسزلق تماما باطشوب جرابلس قہ بارو اولدہ گی شیکلی امین بر حالگہ کیلگان، مونی بیرت انگلیز قونسولستواسندہ دہ تا کید ایتکانلر ایدی. حلب نك اوزندہ دہ شول خبرنی تصدیق ایتدیلر. شولای بولغاچ اول قدر تردد ایتمی اوک حلب کہ کیلگاج دہ جرابلس قہ بارو کونن تعیین ایتوب قوبدم. اوزم گنہ کیتہ چک بولغان بولسہم احتمال بر آز اوگغایسزلانوب دہ طورغان بولور ایدم. لکن اول بیرلر نك تلینہ، احوال و عادتینہ یاخشی آشنا زکی افندی ہیکل نك دہ مینم برلہ باراچاغی مینی بتسونلای طنچلاندردی.

تعیین ایتلگان کوندہ ایرتوک و افزالغہ باردق. پوزد بیرلگان، کیتہر گدہ کوب قالمغان ایدی. بیلیت آلاچق بولغاندہ بردہ کوتولمہ گان بر اوگغایسزلق چقدی. بیلیت آلا تورغان اورنغہ کرتیمیلر. «نفوس تذکرہ گرنی (میتریقہ) کورسہ تکرر دہ آندن صوگ کررسز، سز احتمال عسکرلکدن قاچاسزدرد.» دیلر. بولیس نك بو سوزینہ من: «مین اجنی بر دولت تبہہ سیمن.

انکار قیلغان ایدی شیکلی. عمل بر تورلی اعتقاد ایکنجی تورلی بولو البتہ یارامی. اعتقاد بوینچہ عمل دہ قیلورغہ تیوش. لکن بعضا اعتقاد خلافیچہ عمل دہ صادر بولوب قویا. بو ایسہ اعتقاد نك یالغان بولونندن یا ضعیف لگندن و یا غفلتدن کیلورگہ ممکن. اگر دہ اصل اعتقاد یوغالماسہ اعتقاد نوری بوتونلای سونگان بولماسہ آنک متبہ بولوب یولغہ کروی دہ امیدلیرہ ک بولا. شونک اوچون دہ اعتقادنی صافلاو ایلہ توصیه دہ بولمشلر. دیمک ایسکی نظریہ ہمیشہ قوتندہ قالا. آنک عمومی فائده سندہ انکار ایتہر گہ ممکن توگل. اگر دہ شریعت حکملرن توتما و چیپلر عمل و اعتقاد وفتنچہ بولو لازم دیب انکار دہ قیلسلر بارا تورا صوگغی بوونلردہ اعتقاد دہ بناہ علیہ اعمال دہ قالماز ایدی.

خلاصہ: ایمان اعتقاد دہ، اعتقاد دن اعمال طووا. بعضا خلاف شرع عمللر صادر بولوب قویسہ دہ اصل اعتقادی زائل بولماسہ انکار ایتاسہ آنک اوزن اصلاح دہ امیدلیرہ ک بولا ہم آنک باشقہ لرغہ سؤ تاثیر دہ آزارق بولا. اما اعتقاد سز و منکر بولسہ اوزندہ دہ امید قالمی باشقہ لرغہ دہ ایمان تاثیر ایتہ. اعتقادی بولسہ انکار ایتاسہ اوزی عمل قیلہ آلماسہ دہ بالالرن یاخشی یولغہ صالحورغہ طرشہ. بالالرینہ یاقلرینہ ایزگولکلر ایلہ توصیه لردہ بولا. اما اعتقاد سز و منکر بولسہ آنک خدمتی معلوم ایدنی. بنا علیہ «ایمانک اعتقادک بولسہ، موجیبہ عمل دہ قیل والا اعتقادک یوق و یا بیک ضعیف بولور» دیہر گہ یاراسہ دہ «عمل قیلہ آلماسک اعتقاد گنی دہ بوزارغہ، انکار یولینہ کررگہ تیوشلی، زیرا عمل ایلہ اعتقاد بر برسینہ خلاف بولورغہ یارامی» دیمک یاراماسہ کیرہ ک. بہ لکی بو وقتدہ ایسکی نظریہ نی سوبلہر گہ «غفلت ایلہ و یا باشقہ برہر سبیدن خلاف شرع اشلر صادر بولوب کیتسہ دہ اعتقاد کردہ ثابت بولگنر، انکار یولینہ کرہ کورما گنر» دیہر گہ مناسب بولسہ کیرہ ک. «بچاق» قریہ سندہ خطیب محمد حنفی مظفر.



### سعدی دن

ضعیف قمرسقامن مین، یولدا یاتقان،  
توگل بالقورتی مین، چاغب یلاتقان.  
نی زور بو دولتہ کم — شکر ایتہم چوق —  
مینم بر کماگہ جور ایتہر کوچوم یوق.

بالفرض عثمانی ده بولیم. بز عسکرلکدن قایده قاجیق؟ بز دولت عثمانیه نك بر قسمندن ایکنجه بر قسمینه کیمه مز. خرابه لر نی تماشا ایتدکدن سوکره قایتوب کیله چکمز» دیگچ پولیس: «بله فرات ساحلی عثمانی دولتی. لکن آنده بارغاج فرات بویلاب قایقلا برله قاجالار. اگرده سز اجنبی تبعه سی بولسه کز پاسپورطلر کزنی کورسه تکر دیدی. زکی افندیك پاسپورطی یاتده ایکان. اول کورسه تندی. مینم پاسپورطم ایسه یغده یوق ایدی. چونکه کوبدن توکل چققان بر قانون بوینچه عثمانی دولتی اچنده یوروچیلردن پاسپورط صورالورغه تیوش بولماغانلقدن مین اول کاغدمنی قونسولستواده قالدروب چققان ایدم. ایندی نی اشله رگه؟ سوزمزگه اشانوب پولیس نك یبارو احتمالی یوق. «کلیه» دن بیرلگان هویت ورقه سن کورسه توب قارادم. لکن آنده مینم روسیه لی ایکانلگم قید ایتلمه گانلکدن اولده فائده بیرمادی. شولای آتزاب طورغانده صومکه مده بیروت والیسینك شام والیسینه یازغان مکتوبی برله حلب معارف مدیرینك مکتبلرگه یازغان توصیه نامه سی بارلغی خاطریمه توشدی. آرده مینم روسیه لی ایکانلگم تصریح ایتلگن ایدی. شولر نی آوب کورسه تدم. باشده یاخشوق قاطی بهرلگان پولیس آرنی اوقوغاچ نزاکت برله پلاتفورمه غه جفاروب یباردی.

جرابلس قه قدرلی ایکی صوم اون یش تینگه بیلیت آوب اورنلاشقاچ ده کوب طورمی پوزدمز قوزغالوب کیتدی.

پوزد یاخشی شهب بارا، استانسهلرده کوب طورمی ایدی. اول یولده مینم دقمنی جلب ایکان نهرسه استانسهلرده غی یازولرنك فرانسوز تلنده یازلغانغی بولدی. یول نیمسلر یولی؛ آنی نیمسلر اشیلیر. هر بیرده نیمسجه و مع ذلک یولغه دائر تعلیماتی اوزلرینه دوश्مان بر ملت تئی برله یازارغه لزوم کورگانلر.

حلب نك اوزنده گی واقزالنی استننا ایکانده حلب - جرابلس یولینك واقزال بنالری کچکنه سالغانلر. لکن استیللری چیبهرگنه. ایکی آراده ییدی استانسه بولوب اسملری حلب، مسلمیه (بو استانسه یانده زراعت مکتبی بار) اخترین، چوبان بکی، آقچه قویونلی، هلمن، جرابلس در.

حلب برله جرابلس آراسی تیگزلك بولوب طاو و قالفودن نام و نشان یوق دیرلك. واغون تهره زه سنندن قاراب بارغانده کوزگه برنجی بهرلگان نهرسه اول تهره ده گی ییرلرنك اشله نمی بر باد یاطولریدر. یول بوینده مدنیتن، حیاتدن اثر کورنمی. بتون تهره یاقده قبر طنجلغی.

«هلمن» استانسهنندن قوزغالوب کینکاچ ده کوزمز شرقه، فرات طرفینه تنگدی: «فرات!» دیدک. اوجماخنن آغوب چغا تورغان دورت ایرماقنك برسی بولغان اول تاریخی یلغه نك یالطراب

یاتفقان ماطور صوون عظمتی منظره سن هر کمدن مقدم کوررگه مسابقه ایتشه باشلادق. لکن ایتتوگه ایتتوگه تهره زه دن قاراب بارومز بوشقه کیتدی. جرابلس نك اوزینه باروب توشمی طوروب فرات کورنمادی.

جرابلس استانسه سی فرات غه ایکی چاقرم چاماسی یتماس برون سالنغان. اول اورندن شهرده کورنمی ایدی. بز پویزدن توشکاچ ده نهرسه لرمنی کوتوروب شهرگه یونالدک. واقزاده عربه چی ده حمالده یوق ایدی.

واقزالنك آرطینه غنه بر قاتلی ایتوب یانماغان کیرپچدن سالنغان «اوتیل - ریستوران» غه طوقتامی کیتدک. چونکه خرابه لر تام یار چیتده بولغانلقدن آرغه یاقتراق بر اورنغه، نفس شهرنك اوزنده اورنلاشاسمز کیله ایدی.

لکن بیک اسسی. شهر بیک یراق بولغاچ، نهرسه لرمنی آوب باررغه عربه چی یاکه حمالده بولماغاچ آخری شول واقزال یاتده غی «اوتیل - ریستوران» غه اورنلاشورغه قرار بیردک. بزگه ایکی کرواتیلی بیک تازا بر بولمه بیردیلر.

ریستوران نیمس آشی، پیواسی نیمس پیواسی، یازولری نیمسجه، اوستال یانده آشاب اچوب اوطوروجیلر بارسی ده نیمسجه سویله شلر ایدی. آشاب اچوب اوطوروجیلر یاکه بر ایکی شیشه پیوا آوب شاحات اویناب اوطوروجیلر بارسی ده زورگه وده لی، چیرتسه ك قانلری چفارغه تورغان نیمسلر ایدی. قسقه سی اوتیل نك هر نهرسه سنندن نیمس ایسی کیله، مملکتنك توب خواجه لری بولغان تورکلردن اзде یوق ایدی. «فرات» نك یانینه ره ق باروب آنده غی باراقلر نی، خسته خانه و کاستورالرنی، آرنك اچنده گی حیاتی، اوستلرنده ییلبرده ب تورغان نیمس فلاقلرن کورگاچ اول ییرنی عثمانی دولتینك بر قسمی توکل بلدکه بر نیمس قالونیاسی دیه سی کیددی. هم شولای ده. اول ییرلرده اصل تورکلکدن، اصل عثمانی اداره سنندن نهرسه گنه بار؟

اوتیل ده آشاب اچوب بر آز یال ایتکاچ شهرنی قسارارغه کیتدک. لکن شهر بولور دیب کوتکان اورنمزه نی کوریک؟ بر زیمله نکه برله فوق العاده بچراق بر نیچه قوش، بر کچکنه گنه بیک بچراق لکن یاخشوق غلبه لك بر بازار، منه بز نك غاستیتیتسلر طابارغه امید ایتوب کیلگان شهرمز. آنده قونوب یاطورلق توکل اوطوروب آش آشارلق ده اورن یوق؛ آنده بارغاج واقزال یاتده قالغان بولومزغه قواندق. و اوزمنك آنده بارغان بولا قالسق نی قدر آلدانغان بولاچاق بولغانلغمنی ایسکه توشروب کولدک.

## خرابه‌لر اوستنده

«شهر» نى كور گاج ده اصل مقصدمز بولغان خرابه‌لرنى قارارغه كيتدك . خرابه‌لر فرات ارقىلى صالئوب ياتقان كوپرنگ شمانده ، يلغه‌نگ ماطورغنه بولوب بورولغان بر اورنده قالقوبر يراوستنده در . نهق يار چيئنده گى قالقونگ باشنده غى خرابه‌لر روماليلر دورينه عائد بولوب ، اصل «قارقاميش» نك قالدغي آندن بر آز چيئنده چوقور صمان بر اورنده در .

خرابه‌لرنى بره‌ر بره‌ر قارارون لك بز شول قالقونگ باشينه منوب آرنك منظره عموميه سن بر تماشا ايتدك واينكى ياقغه ئه يله نوب فراتنگ كوزل كورشينه قاراب ده بر آز اوى و تفكر كه چومدق . تاريخى بر يارنگ باشنده ، تاريخى بر يلغه‌نگ آلدنده ، تاريخى بر خرابه‌نگ اوستنده كوگگه ، يگرده ده بر تورك بالاسينك كوگدنه ئله نيلر كيلورگه ، ئله نيلر ايسكه توشوب قىلر نچكه ررگه . كوزلر ياش برله طولورغه ممكن .

كويه آغز تائردن بر آز يوانو ايچون بز فرات قه طاش ارغئوب بر مز اينك چيئردن اوزدره باشلاق . كوب اطوب قول باشلر مز آورته باشلاق قنه خرابه‌لرنگ قازلغان اورنلر نه توشوب تماشا ايته باشلاق . قازلغان اورنلر ده معبد قالدقلىرى ، بيك قاطى طاشدن ياصلغان اوگوز و آرسلان هيكللىرى . زور يازولى طاشلر بيك كوب ايدى . قايسى بر طاشلرنى قوزغاتوب آغانلر . قوزغالور داي بولماغانلرى اورنلر نده قالغان . طابالغان طاشلر و باشقه نهرسلر يائنه عربجه و انگليزچه : «يازولرنى كوچرو و رسملر ن آلو ممنوع در» ديب يازوب قويغانلر . صوگندن ايشتوب بلومز كه كورده خرابه دن طابالغان نهرسلرنگ كوچرلك بولغانلرى اصكلا دلرغه قويولار ، اورا قلىرى ايسه اورنلر نده قالغانى حالده بر آز تربيكه كيتلر ايسكان . قازلغان طوفراقى فرات يارينه آلوب باروب توگو ايچون طار و نچكه گنه جوين يوللرى صالئغان .

حلب كه كته رگه تورغانده بيروت واقزلنده كليده گى طاشلر مدن ابراهيم بهمن اسمنده برسى اوچراب مينم جرابلس قه باراجاغمنى بلگاج : «آنده غى حفرىات قوميسيرى على فواد بك مينم طانشم ، مين آگا بر توصيه نامه يازوب بيريم ، اول سزگه خرابه و آثارلرنى ياخشىلاپ كورسه تور» ديب ويزيتنى كارتوچكه . سينه بر نيچه سوز يازوب بيرگان ايدى و مين ده تور كيه ده آندى توصيه نامه لرنگ رولى بيك زور بولغانلغن اعتبارغه آلوب ابراهيم افندينگ ويزيتنى كارتوچكسن مع الممنونيت آغان ايدم . خرابه‌لرنى قاراب چققاج اصكلا دده غى اثرلرنى ده بر كوزدن اونكارار ايچون على فواد افندينى ازلهب كيتدك . شوندىن يراق توگل برزيعله نكه ده

طورا ايسكان . بيك ياخشى قبول ايتوب شرپتلىر تقديم ايتدى . ابراهيم افندينگ كارتوچكاسن بيرماس بورون اوق بزگه بيك ياخشى التفات كورسه تدى .

على فواد افندينگ سوزينه كوره خرابه‌لرنى قازو هر يل قشقى آيلر ده غنه آلطى آى دوام ايتوب هر كون يوز ايللى قدر كشى اشلى ايسكان . حفرىات اشن اداره ايتو انگليز عالملر ندىن مركب بر هيئتكه طابشرلوب مصرفى ده بر انگليز شركتى طرفندن تأمين ايتله ايسكان . حكومت برله شركت آراسنده ياصلغان معاهده كه كوره حفرىات نتيجه سنده طابلاجق اثرلر بارى ده حكومت عثمانيه ملكينه كروب قالا . لىكن آرنك رسم و موده لر ن نشر ايتو شركت كه مانا بوليا ايتوب بيرلگان ، حفرىات باشنده تاريخ متخصصلر ندىن مركب بر هيئت طورا ايسكان .

اصكلا دده غى اثرلر آراسنده تورلى مهرلر ، آلتوندىن ياصلغان زينت اسبابلرى ، قىرلردن چققان ياندرلغان انسان سويه كلرى ، آلتون صاوتلر ، دقتى آيروچه جلب ايتديلر . حيتيلر اولكلرن ياندرلوب بر چولمك كه طوتره و چولمكنگ آغز نده آلتون قابچاق برله اوروته تورغان بولغانلر ايسكان . شوندى چولمكلردن اوزى ده ، آلتون قابچاقى ده ، سوياكلرى ده هيچ بوزولماغانلر بار . على فواد بك آرنى آيرم آيرم كورسه توب كيره كللى اورنده ايضاحات بيره ده يوردى .

طابالغان نهرسلرنگ «حتيت» لرگه آئوربه ليلرنگ تاثيرى بيك زور بولغانلغى كورنوب طوره .

ايسكى ملتنگ تاريخن آچورغه زور خدمت ايتكان نهرسه طابالغان نهرسلردن بيگرده آرنك اوستلر نه يازلغان يازولردر . مصر وايراتك تاريخى په رده لر ندىن بيك كوبلرى «هيورغليف» و «جوى» يازولرى اوقورغه امكان طابلاجق قنه كوته ردى . بو كون «حتيت» تاريخينك قارا كغياقده طوروشه بر سبب اول ملكه عائد خرابه لر ده طابالغان يازولرنى عالملرنگ اوقى آلمانلر بدر . مذكور خرابه دن طابالغان يازولى بيك زور طاشلر بار . لىكن آرنك برسن ده اوقى آلميلر . شوندى اوقولمى تورغان «حتيت يازوى» حلب نك قيقان جامى آطالغان ايسكى مسجندنه گى بر طاشده ده بار . شول حيت يازولرن اوقورغه بره‌ر آچقچ طابوب خرابه لر ده طابالغان طاش و ديوارلر ده غى يازولر اوقولسه اول ملتنگ تاريخى بيك كوب ياقئورر ايدى . لىكن «هيورغليف» و «جوى» يازولرن حل ايترگه آچقچ بولغان «روزيتا» و «بهسته ن» طاشلرى شيكلى بره‌ر آچقچ حيت يازوى ايچون طابلورمى ، يوقى ، آنى كيله چك كورسه نور . جرابلس نك تاريخى - حيتيلر دورى ، آئوريلر دورى ، روماليلر دورى ، عربلر دورى ديب دورتكه بولنه . روماليلر دورينه





## اسلام نظرندہ خاتون قر

۱

علم و معرفت، صناعت و ادبیات، سیاست و عدالت، عزت و شوکت، بر زمانہ بوتون انسانیت دیناسندن اوستون چقمش، حاضرگی ہم کیلہ چک دہ گی ہمہ ترقیاتک الٰہی مهم نیگزرن قوروب بوتون مدنیت دنیالریہ استاذلق شرفلرن آلمش، بیوک اسلام دیناسی، بوگون او بیوک شانلرندن شرفلرندن آیرلمشدر. بر وقتلر، اوز مالی اولان علوم معارف، اخلاق و صنایع، حریت ہم عدالت کرسیلرندن بوگون تمام توشوب ظنون و جہالت، فضول و عطالت، استبداد ہم خیانت گناہلریہ باتمشدر. شول گناہلری شوملغندہ خورلق، مسکینلک، قلاق، زبونلق جہنملریہ اینوب ایبتاق عصرلر اول جہنملردہ غایت قاطعی عذابلرنی دہ طارتمشدر. عاقبت شو قاطعی عذاب الہی تأثیرلہ اسلاملرک تمام اویاناچق، ایسکی گناہلرندن توبہ ایدوب مذکور جہنملرندن کوتارلہ چک کونلری دہ غایت یاقنلاشمش اولسہ کیرہک. «فان اتھوا فان الله غفور رحیم». بزم طاطلی ہم قطعی امیدمز شودر.

قرآن کریم ایلہ تاریخ اسلام صحیفہلرینگ قطعی شہادتلرنی آکلار ایسہک شہبہ یوق، مسلمانلرک بر زمانلر او قدر یوقاری درجہلرہ آشولری، ترقیلری یالکر مبارک قرآن، مقدس اسلام برکسندہ اولمشدر. او قدر عجیب بر روشدہ آشدقن شو قدر فطیح بر صورتدہ اینمکلری، تدنیلری دہ شول مبارک قرآنی، اسلامنی اونوتیق، اویناتیق شوملغندہ وجودہ کلمشدر.

شویلہ کہ برکتلی رسالت یلرندن باشلاب برقاچ زمانلر اوتدکن صوٹ قرآن حکیم تعلیملری، رسول امین تبلیغلری مسلمانلرک عقللرندن کوکلرندن تورلی عامللر حاللر تأثیریلہ صورولا، اونوتولا، باشلاغان ایدی. شارع اکبر، اللہ طرفندن قرآن واسطہ سیلہ اینمش مقدس حقوقلر، سماوی قانونلر منافقون، باطنیون، کلایون کبی بر طالای تحریفچی گروہلر طرفندن اویونچق اورندہ اویناتولا، واتولا باشلامش ایدی. اونوتولمش وانلمش او مقدس حقوقلرہ سماوی قانونلر بدلندہ او محرفارک کیفی هوالری، دہشتلی ظلملری حاکم اولا بارر ایدی. قرآن و اسلام خلافندہ حکم سورمش شو ظلملر، هوالر حکومتی دوام ایئتدکچہ همان بالالاب آرتوب غایت کوبایدی، کوجایدی دہ عاقبت اوزینگ کوجایووی نسبتندہ ایمانلری

عائد اثرلر بز فرات قہ طاش آتقان قالقو اوستندہ بیک کوب چققان. احتمال کہ اول اورن «فوروم» بولغاندر. آتوریلرک ازی طابلقان نہرسلرنگ بیک کوبلرندہ کورنوب طورہ. عرب دورینہ عائد برہر نرسہ ایسہ کوزیمہ جانمادی.

طابلقان نہرسلرنی بزگہ کورسہ توب ایشکنی بیکلہب آغاج علی فواد افندی اوز وطنداشلرندن زارلانوب: «منہ سز دنیانک ایکنچی چیتدن کیلگانسز. موندہ غی خرابہلرنی و آردہ طابلقان اثرلرنی کوررگہ تلیسز. بو مملکت، سزنگ اوز مملکتکوز بولماغانی حالہ سز آنک مشهور اورنلرن کورو یولندہ نی قدر مصرف و زحمت یوکلیمسز. کوبدن توگل «لوندون» نگ مشهور بر آدمی دہ شول خرابہ و اثرلرنی کورو ایچون گنہ مگرچہ لیرا مصرف طوتوب کیلوب بر آز یاطوب کیتدی. مینم وطنداشلرم و طوغانلرم ایسہ آندی بر نرسہنی اویلاب دہ قارامیلر. مین آلرنی دائما چاقرام. بردن تیزہ ایکنچیدن استفادہ بولور. کیلکوز، کورکوز، عبرت آلکر دیم، لکن بو کونگہ قدری مینم طابقمہ اجابت ایتمکان بر کشی بولمادی. بزنگ اوز مملکتکمزگہ بولغان محبتمز شول درجہدہ» دیب سویلہب کیلیدی.

صاقماری.

## قطعه ل

کوردی بلبل باقچہدہ یورگان چاغندہ بر چه چہک —  
 یہ شکنہ، خوش ایسلی ہم یالغزغنہ ماتور چه چہک،  
 کوردی دہ بلبل، آنک کوکلن محبت قاپلادی،  
 صابردی موکلی طاوش برلن — چه چہ کنی ماقتادی.  
 بیک اوزاق طوردی قاراب اول چه چہکدن کوز آلمادی؛  
 بلمدی ماتور چه چہک: سلکنمدی فوزغالمدی! ...

ج. یومایوف.



یارب نیچون بو عرصہدہ هر شخص عارفک  
 مقدار فضلنہ کورہ دردی اولور فزون! ..  
 هر قانونی سوبہ عطف نگاه ایسہ بی حضور  
 هر قانونی شیئہ صرف خیال ایسہ عقلی دون.

ضیا پاشا.



مویغہ قاپچق آسحق، تلہ نمک صورانق اسلام نظرندہ  
غایت بیوک برجنایت اولوب ایرلرہدہ خاتون قزلرہدہ قطعاً حرامدر.  
شو بیوک جنایتلردن صاقلار قدر هنر، صناعت بلمک ایرلرہدہ خد  
تون قزلرہدہ، قطعاً فرضدر. ضرورتی یوق ایسہدہ حیات اجتما  
عیہدہ آز، چوق اہمیتی باز هنرلر. صناعتلر ایرلرکدہ خاتون  
قزلرکدہ هر برینہ غایت گوزل برزینتدر. تحصیل، اسلام نظرندہ  
هر کماگہ سنندر «قل من حرم زینہ اللہ».

قرآن کریمدہ علم ومعرفت شریعتک الی بیوک فریضہلری  
ایمانک الی مهم رکنلری کبی غایت بیوک براہتماملہ ذکر قیلنوب  
نظمی، سیاقی، غایت کیگ فرمانلر ایله اسلام امتینہ امر ایدلمش.  
قرآن کریمک الی الی نازل اولمش آیتلری، قسملریدہ اوقو،  
یازو، قلم، سطر کبی شیلر ایله باشلانوب بونگہ قلمک کتابنک  
علمک قرانتک اسلامیتدہ ایکی بیوک اساسلردن، فریضہلردن  
ایدیکنہ ارشاد قیلنمش.

شبهہ یوق، عموم انسانیت دنیاسن اصلاح ایچون کیلمش  
قرآنک اولیلہ الی مهم اساسلری، الی بیوک فریضہلری البتہ ایرلر  
ایله خاتون قزلر آراسندہ مشترک اولمق ضروردر. یوقسہ قرآنک  
اوقدر عمومیلگی قطعاً باطل اولور ایدی.

قرآن، اسلام نظرندہ علومک معارفک اوقدر اہمیتی،  
مشترکگی برکھسندہ اولسہ کیرہک عصر سعادتدہ اسلام دنیاسندہ  
ایرلردن ہم خاتون قزلردن بیوک عالملر یوشدی. ام المؤمنین  
عائشہ حضرتلری مجتہدہ ایدی. تفسیر، حدیث عالملرندہ بلا-  
غندہ، خطابتدہ بیوک درجہلی ادیبہ ایدی. صحابیہلرک اکثری  
علم معرفت صاحبهلری ایدی. امویلر، عباسیلر عصرلرندہ اوفاق  
بیوک اسلام شہرلری، ادیبلر ادیبہلر، شاعرلر شاعرہلر، فقیہلر  
فقیہلر، کاتبلر کاتبہلر میدانلری اولمش ایدی. طبیہلر ہم بار ایدی.  
عام، قلم، شعر کبی اسلام بولہ ککری، اورتاق تقسیم قیلنمش  
ایدی. اوقوت، مسلمانلر ترقیاتدہ رھبرک، سیاستدہ خوجھلق  
شرفلرینہ ایرشوب خدانک قدرلی قوناقلری اولمق صفتیلہ ریاست  
کرسیلرینہ، عزت اوجماخلرینہ قبول قیلنمشلر ایدی.

کاشکی مکار منافقلرک مکرلری، ایسکی متفلسفلرک وھمیایی،  
کلامیلرک جھلیاتی، متفقہلرک جعلیاتی، متصوفلرک خیالاتی، مفسر-  
لرک اسراییلیاتی-ھمہسی بر عصرلردہ جیبولوب اهل اسلامنی  
حقیقی اسلام یولدن طایدرمش اولماسہ ایدی بوگون اسلام خاتون  
قزلری عقلدہ علمدہ تربیہدہ اخلاقدہ جمالدہ عقندہ شبہسز فرشتہ  
اولورلر ایدی. عموماً اسلام ملتلریدہ ترقیات اوجماخلرندن، ریاست  
عدالت کرسیلرندن اینمہمش قولمامش اولورلر ایدی. «ان فی ذلک  
لعبرة لا ولی الا بصار». شاه کمال صالی «فازبای».

ضعیفیلہ نہ کلمش اسلام دنیاسنہ غایت دھشتلی صورتدہ هجوم ایدی،  
مسلمانلرک قاناتلرن یعنی ایمانلرن، دینلرن تمام صندردی. قانات  
صندقدن صولک ترقیات کوکلرندہ اوچمش اسلام دنیاسی، اختیارسز  
یغلدیدہ خورلق قللق صاغرلق تموغرینہ توشدی.

شبهہ یوق، اوقویازو بلمک، مسجدلرہ، مدرسہلرہ یورمک  
دیئی ادبی جمعیتلرہ قاتشمق کبی شیلردہ اسلام خاتون قزلرینک  
حقوقلری، ئەلیگی رسالت عصرندن صولک اونوتولمش، محرقلر  
طرفندن واتلمش، مقدس حقوقلر جملہسندندر.

اسلام خاتون قزلرن شو حقوقلردن محروم بر اقمق حرکتی،  
اسلام شریعتینک غایت آچق تعلیملری خلافتدہ قبول قیلنوب  
شریعت نامندن اوزاق دوام ایشمش هواللرک ظلملرک بریدر. بیوک  
اسلام دنیاسینک انحطاطنہ سبب اولمش الی دھشتلی بدعتلرک بریدہ  
شودر.

بیوک اسلام عالملری طرفندن خاتون قزلرک شو حقوقلرینہ،  
حاللرینہ دائر بایتاق تفصیلات یازلمش سویلہنمش ایسہدہ لکن  
مسئلہنگ صولک درجہ اہمیتنہ کورہ طاغن یازمق، تکرار سویلہمک  
فایدهسز اولماسہ کیرہک. خاتون قزلریمزک شو کونگی غایت آیانچ  
حاللری - دیندن، ایمانندن، علمندن، عملندن، اخلاقندن، تربیہندن،  
حرمتندن، انسانیتندن اکثریتلہ تمام طاقلرلری، کیلہچکدہ ہم  
دوامی مطلوب حاللردن دگل ایسہ، تکرار یازمق، ہیچ بر صورتلہ  
عبت اولاماسہ کیرہک بوگا کورہ بزده اسلامیت حرمتنہ، ملت  
شرفنہ بر قاچ سوز یازایق.

## II

## اسلام نظرندہ خاتون قزلرک حقلری

## علمدہ، هنردہ حقوقلری.

اوقو و یازو، علم، هنر تحصیل ایتواشلرندہ خاتون قزلرک  
حقوقلری، اسلام نظرندہ ایرلرک حقوقنہ تماما تیگ یاخود دھا  
زیادہ کیگدر. شو اشاردہ ایرلرک حقوقندہ کیگکک. خاتون قزلر  
حقوقندہ کیملک آیرماسی، شریعت اسلامیہ تعلیملرندہ بولناچق  
بر آیرما توگدر. ایرلر نہ درجہ مأمورلر ایسہ خاتون قزلردہ  
تمام اودرجہ یاخود دھا زیادہ مأمورلردر. علم، هنر تحصیلندہ ایر-  
لرک اجتہادلرینہ عقللرینہ استعدادلرینہ اسلام طرفندن برہر چیک  
قولمامش ایسہ خاتون قزلرکدہ اجتہادلرینہ عقللرینہ استعدادلرینہ  
هیچ بر چیک قولمامش. علم حکمت ازلب یراق یرلرہ سیاحت  
ایتمک حقی، اسلام شریعتندہ ایرلرلہ خاتون قزلر آراسندہ تیگز  
اورتاق بر حقدر.



تابلماسمى؟» ديب صوراييه: «منه حاضر كيلوب يتهمن، شوشى آزادهغنه بر قوبى بار، ديگاج اچكه بر آز يلى كره، فقط آنك، منه موندهغنه ديگان بيرينى توگك يارتي تهوك باردق.

قازاقتك ايهك آستنده بر سارت اوچ كون بورگان ديگان سوزنى ايشتوبكنه بله ايدم. حاضر شونك حقيقتينه توشندم.

آخرنده كوب بارا طورغاچ دورتهچي كون ديگاندهگنه بارا طورغان قازاغمزغه باروب ييتدك. اول ياقنك قازاغى تازالغغه هيچ رعايه قيلمير ايكان. ايگ باي ديگانلر ينگده طورمشلى، مين كورگان طورغاي، اورال اوبولستلى هم اورنبورغ تيره - لرندهگى قازاقلرنك اورتاچه كون كورشيليرينه ييتى. آشاو اچونك ناچارلغى، پچراقلق، اسسى كونده كوچوب يورولرى بزنگ كبك اوبره نمه گان كشيگه طوروغه امكان بيرميدر. شونلقدن بارغان كوندوك قايتاسم كيلدى. اوزلرى مدنى طورومشدن افراط يراق طوردقلرندن يالغز وقتده كوكلگه ايگ برنجى يوانچ ييره طورغان مطبوغاتدن مهنگوگه خبرسز ياشارگه طوغرى كيلو ميگا آيروم تاثير ايتدى. كيرى قايتورغه كولك (آط - آربا) تابلماغانلقدن اختيارسز، قين طورومش ايچنده ايزيلوب قازاقلر ايله برگه كوچوب يوررگه طوغرى كيلدى. بر آي ديگاندهگنه كيرى قايتورغه كولك تابلغاچ شونك ايله يوررگه قرار بيردم.

قايتقان وقت، كيلگان يولدن باشقه ئهله نيندى ئه يله نچ بول ايله قايتورغه طوغرى كيلسه ده دهوه آطلاغان صاين، ياقى دناغغه چغو ايچون بولغان مسافه نى آقرنلاب كيمره بارغانلقمزدن كوكل بر آز طنچلانا باشلادى.

قوم ديگكزندن كيله طورغاچ آلمزده شاقى بر بيرده بويدن بوغغه تريلوب كيتكان اوچ - دورت قاباتلى يورته اوخشاشلى نهرسه لر كورينه باشلادى. بولاي قاراغانده ياقن كبك كورنسه ده، همان ييتوب بولمى. گوپه بز بارغان صاين اولده بزنى طاشلاب كيتكان توسلى كورينه. نهايت، كورينه باشلاغاندن ۱۵ ساعت ديگانده ياتينه باروب يتهرگه موفق بولدق. يراقدن قاراغانده منتظم بر بنا كى كورنسه ده، ياتينه باروب ييتكچ. كوكلگه دهشت يورولك بر خرابه ايكانلگى بلندى. طاب شونك ياتدن ئوتوب كيتدگمزه توبه سينه منوب تيكشروب قايتورغه اوبلاسام ده؛ يولدا - شمنك آشغوب طوقتاغغه تله ميچه صورقراوب بارووى آنك اوستينه اوزمئلده تيزرهك قايتوب ييتونى دورت كوز ايله كوتوب بارووم بو تله گمى يرينه ييتكرمه دى.

بو شوندى زور خرابه لرگه، عادى كوز ايله گنه قاراغانده اوچى كورنمى. اوزى، بر اويصو بيرنگ قريبي بله ن تريلوب كيتكان بولك - بولك يورطلر بولوب، برسندن برسنى موكلى



## قازاق ايچنده

۱۹۱۳ نجى يل ايول آيى، نهق قوايشنك مدار سرطان اوستينه كيلوب اوزينك افراط قاتى اسسيلگى برله بير يوزينى خصوصاً خط استواغه بر درجه ياقن طورغان توركستان چوللر ينى قزدوغان بر وقت قازالينك آرياغندهغى «قارماچى» استانسه سندن دهوه اوستنده جنوب گه قازاق ايچينه كروب كيتدم.

بردن قوايشنك قزدرووى، اولغنه ييمه گان كبك قوايشنك قزووى ايله بلنغان آباق آستندهغى قومنگ اسسيسى ئويره غه گان كشيگه توزه رگه ايرك بيرميدر.

استانسه دن يراقلاشوب اچكه تابا كروب كيتكان صاين اسسيلك آرتوب بتون دنيا بر قوم صحراسندن عبارت بولوب قالا. اوزى روزه وقت بولغانلقدن هممى برگه جبولغاچ جداب بارو بيك قين. روزه بولماغانده ده صوصمگنى باصار ايچون چيچق اچهرلك ده صونك بولماوى آدمنى بتونله ي حيرته قالدردر.

سيرهك - ميرهك، آنده - موندهغنه حيوان ئزنى كورگج، مونده ده جان ايهسى ياشى ايكان ديب، آلارنك شوشندى صحراى كبير كبك چولده نيچك ايتوب كون كورگانلكرينه حيران بولاسك.

مين اوزمنك يولدشم بر قازاق بله ن ايكى تهوك بارغان مدته بول اوستنده هيچ بر جان اثرينى كورمه گاج: «بو بيرلرده كشى طورمى ئهله؟» ديب صورادم. اول: «بو بيرنگ قازاغى هممى ده كوچمه لى بولوب مالنى كوب آسرىلر، چوب (ئوله ن) آز بولغاچ تيره بونده گى ئوله نى ايشلى مال بيك تيز آشاب بتره در، مونده غى چوب بتكاج تاغى آريراق كوچوب كيتلر، شولاي ايتوب هيچ طوقتاوسز حتى قش كوتنده ده كوچوب يوروب بخارا ياغينه «قزل» ديگان بيرگه باروب يتهلر، شونده بر ايكى آيغنه آزارق قش بولا، اول ياقده ئوله ن مونده غغه قاراغانده كوبرهك بولغانلقدن قازاقلر بر بيرگه كوچمى گنه شول بيرده ۲-۳ آي اوطورالر، فيؤرال - مارت آيلرنده ينه دن بيرى تابا كوچوب كيللر، الحاصل كوز بولسه آرى، ياز بولسه بيرى كوچوب يوريلر» ديب سويله دى. طوتاش اوچ كون آت اوستنده آج هم صوصاب بارغاچ بيك بالقدردى. آبراغاچ قازاغمدن: «بره ر بيرده اچه طورغان صو

آلمانشو بولماغان تقدیرده شوندى بر زور بلغه نك اولگى اورنىنى تاشلاب ايكنچى بر يرده يول آچوونى عيسنوب يورى ايدم .  
ئهلگى خرابه لر يانده غى صوزيلوب كيتكان اويصويير باشقه بر صونك اورنى بولماسه ، شوشى صيرداربانك ايسكى يولى ديب ئه يتو قيين توگل .

شوشى چوقور صماق بيرنگ اچى بله ن بارسهك «قارماچى» استانسه سينگ آرياغنده «صيرداريا» بلغه سينه باروب تره له ايكان .  
صيرداريا حاضرگى يولنى خيلى تون ياقدن ياساب «قازالى» شهرى ياتندن كته در . تگى اويصو بيرنگ ايكنچى باشى مذكور بلغه غه باروب قوشلامى يوقى خېرم يوق . مين : باروب كيلگان قازاقلر مده طورغان وقت حكومت . هر اوى باشينه اوچ صوم آقچه سالوب اولزندن مگگه ياقن اشچى ياللاب تگى ايسكى بلغه اورنينك صيردارياغه قوشلغان بيرندن صو كرتو ايچون صاى بيرلرني تيره - نه يتوب - آرچتوب ياتادر ايدى . بزده قايتقان وقت شولارننگ قازيغان بيرلرندن اوتهرگه طوغرى كيدى . حاضر شونى باشقاروب چغارغانلرمى يوقى ؟ خېرم يوق .

حكومتنگ موني قازيتودن مقصودى ، سويله ولرته قاراغانده شول ارق واسطه سى بله ن صوبورتوب هر ايكي ياغنده غى صحرائى ايگن ايگارك حالگه كيترو ايچون ايكان . شوندى كيگ صحرائى بوش ياتقرو البته تيوش توگل . خصوصاً يانده «صيرداريا» كېك كوب بيرنى صوغارغان بر بلغه آغوب ياتقان وقت آنك قوتندن فايده له نو تيوشلى . اشلىرى باروب چقسه تيره يانينه او طراق بولوب اوطوررغه ، حاضرگى كو چمه لك طورمشندن يزوب مدنى طورمشنى كيره كسونگان قازاقلر مده يوق توگل . شوشى آرقنك هر ايكي ياغندن طاغیده واق - واق آرقلر قازوب تيره ياغنى بر ايگنلك حائنه نه يله ندررگه يك مەكن .

مەلم : محمد فاتح سليمانى . «ايجه» .  
شورا : مذکور خرابا، اوشبو مملکت توركلرى اوستينه كيلگان وقتده تاتارلر طرفندن خراب ايتولگان «سقسين» شهرى توگلمى؟

### قطعه

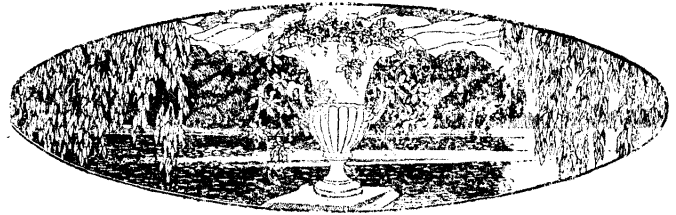
گاهی محقر جهلا شاعر بلیغ  
گاهی مسخر حمقا فاضل ادیب  
بر عاجزك معیشتی نقصان پذیر اولور  
بر ظالمک اموری ایدر کسب فروزب  
ضیا پاشا .



كورينه . بو بنالرنك بولای طاو - طاو بولوب اويولوب ياتولرى ميگا غابت درجه ده تاثير قيلول بول وقتده غى تاثيراتمنى تصوير قيلودن قلم عاجز در . « بو نيندى خرابه » ديب يولداشمدن صورغاچ ، اول بيك متكبيرانه گنه : « بولار بارده آثار چراغم . بورون زمانده براق «صيرداريا» بلغه سينگ آغشى شوشى اورندن بولوب بو يورتلر مده شول صونك قرينه سالغان بر پرستين بولغان . بو بير زمانه سنده سوادنك مر كرى بولغانلقدن نه لاه نيندى يراق بيرلر مده يار مينه كسى هم بازاری ايچون خلق جييلا طورغان بولغان . شوشى « صير - داريا » بلغه سى بله ن يوغارى ياقندن ده توبه ن ياقندن ده اوزلسكسز روشده قايق بله ن مال كيلوب - كيتوب طورغان . مونك بولای پارلاق وقتى اوزاقغه تارتلماغان . قطاي ياغندن كيلگان قالماق (تاتار) عسكرى طابتاب ايزوب كيتكان . خلقينك ايسه ن قالغانى آلا آلمان نهرسه سيني آوب باشقه ياقغه كوچوب كيتكانلر . شوشى يلرني دورت روس كيلوب قازاقلرني ياللاب قازيتوب قاراغانلر ايدى . بر آز نهرسه تابوب كيندیلر . يا گادن طاعى كيله منر ديسه لرده ئه لى كيلگانلرى يوق » ديب سويله دى .

بو قازاقتك نه يتكان سوزلرى حقيقت گه مطابقه ، توگلمى ؟  
اول جهتيني تيكشمريجه اهلينه باغشليم . شونده ده مذکور قازاغنك سويله گن نهرسه لرى بتولنه بوش بولماسه كيره ك ديب اويلم . چونكه تراجم احوال هم تاريخ علمى كوبره ك وقت خلق آوزنده غى حكايترلر گه استناداً يازيلادر . شوشى خرابه لرنك ياتندن غنه بويدن بوغه زور صوقاق (صوگر يول) كيتكان . احتمال بورون كاروان يولى بولغاندر . ياننده غى قازاقتك سويله وينه قاراغانده حاضرگى كونده ده بخاراغه بارا طورغان كشيلىر شوشى يول ايله باروب آنده باروب يتكايچى دوام ايله ايكان . بزده قايتقان وقت شول يول ايله «قارماچى» غه قدرلى كيدك . آنك آرياغينه طاعى صوزيلامى يوقى آينسى صورامادم . ئهلگى خرابه لرنك نيجه يلر اوتوب ده بير ايله تيگزله نميجه همان طاو كېك اويولوب ياتولرته قاراغانده ، وقتنده بيك يوك يورتلر بولوغه اوخشيدر . بعضيلرنيگ اورتالرى چوقور بولوب دورت ياغى بتون كوينچه طورغان توسلى كورينه . قازوب قاراغانده احتمال استينالرى صاو بولوب تيك توبه لرى گه ايشلوب توشووى ده بيك مەكن . يولنده اوچراغان بر ملتتى جيگوب آغه طابا باررغه آشقنغان ، ديگگيز دولقنى كېك كيلگان تاتار عسكرى شونده غى نهرسه لرنك بارنده آوب كيتكاندر ديب نه يتوررگه طوغرى كيلميدر . رسمى بر هيئت طرفندن قازيلوب قارالسه ايسكى زمانه دائر كوب نهرسه لر طابور ايدى ديب اويلم .

مذکور «صيرداريا» بلغه سينگ بوروننى يولى حاضرگىسى توگل ايكانىنى باشقه بره ولردن ده ايشكان ايدم . فوق العاده بر



مرجانی

(باشی ۴ نچی عددده)

احتمالکه موندی متصوفلرنک بارلغن یا که بولا آلاچغن ، فاکت و تخر بهلر کورسه نمی تورغاندر. متصوفلردن شوندی خدمتله کوتو، «شیطاندن» ایزگولک کوتو قدر بوش بر خیال وکولنج بر اشدر. لکن «میدانده غی متصوفلرنک و متصوفلر طوغروسنده غی فاکتله رنک آندی بز ایتکان متصوفلر بولا آلاچغن کورسه نمی - آتنگ امکان تحتنده بولوندن خبر بیرمی» دیب گنده تصوفنی بتونلای سبروب طاشلار حال یوق. یا گلش آکلانو یا که سو استعمال ایتلو سبیلی اسلام دینی اوزی ده، قرآن و سنتلرنک اوزلری ده، حاضرکه قدر بولغان تخر بهلرده اوتکان فاکتله رده، یاخشی فاللر آچارلق نرسه لر کورسه ته آلیر دیب، اسلام دینی ننگ اوزینه، قرآن تعلیماتینه، رسول سنتینه اعتراض ایتو، آلاردن یوز دوندرو ممکن بولماسه، سو استعمالی سبیلی گنه کیلگان بعض حاللردن بر نتیجه و فاکت چغاروب ده اصل تصوفنک اوزینه اعتراض ایتو، آنی سبروب طاشلاو توشنوب اشله نگان اشلردن بولماسه کبرهک. متصوفین دن بر ذات «تصوف» نی: «التصوف مراقبه الاحوال و لزوم الادب و الاعراض عن الاغراض و الاقباد الی الحق و الاخذ بالحقائق و الاعراض عما فی ایدی الناس» دیب تعریف ایتهدر. بو تعریف که کوره، تصوف، واقع بولاچق حاللرنی کوزه توب طورودن. ادینی اوزگه لازم ایتوب آلدن، هیچ بر اورنده شخصی غرضلر آرتدن چاچاودن، اللهغه انقیاددن حقیقی نرسه لرگه و حقیقتکه ایکی قوللاب یا بشودن، کشیلر قولنده بولغان ماللردن اعراض ایتودن عبارت بولوب قالادر.

تصوفقه قارشی کیلمه گانلکلری اثرلرندن معلومدر. (تفسیر قرآن الحکیم ج ۲ ص ۱۷۷).  
آندنده بیگردد. مشهور محررلردن دوکتور عبدالله جودت بک، تصوف لفظینک یونان لغتندن آونغانلغن بیان ایتکاتدن سوک اصلی و فصلی ایله تمام نیکشروب تصوفنک لهنه علمی و فنی بیک کوب دلیللر کیتره در. اوزینک سوزن تأکید و تأیید مقامنده اوشبو توبانده گی شعرنی ذکر قیله در:

لیس ملتصوف باللفظ فقط  
من قال ذاک فذا غلط  
ان التصوف یا فتی

صون الفؤاد عن الشطط (۱)

ایندی عبدالله جودت بک حضرتلری بک، عربیات و فارسی ادبیاتنده ید طولی صاحبی بر آدم بولووی اوستینه، یاورو یا تللرینک بیک کوبندن خبردار بر کشی حقیقی تصوفنی چیت کورنگاچ بزگه بالطریق الاولی آنی یات کوررگه یول قالماسه کبرهک.

شول سبیلی مرجانی حضرتلری ده آلا دار ایشانلرنی غایت قبیح و ناچار کوزدیگی حالده، حقیقی تصوفغه طرفدارلق ایتمش، حتی آنی مدح ایتودن بیه کبری تورمامشدر (۲).

(۹) دخی ده «مرجانی مجموعه سی» ننگ ۱۰۷ نچی بیتنده، مرجانی حضرتلری توزوگان درس جدوللرینک بعضلرن کوجر گاندن سوک بویله دیوله در: «بو جدولرگه قاراغانده اشلر بیک کوللی کورنمی. بخارانک اصول تعلیملرن اتقاد ایتوب، آنلرغه اصلاح یوللری کورسه تکان، شول خصوصده مخصوص کتابلر یازغان، مرجانی حضرتلری، نیچوندر، اوز مدرسه سن ودرسلرن یاخشی ترتیب که قویغان. درسلر یلدن یل اصلاح ایدوله باررغه تیوش بولدیغی حالده موندغی درسلر آلا کورنمی. جدوللردن برنجی ده بولغان حدیث، بلاغت، اخلاق، حکمت قدیمه درسلری توشریلوب، آتنگ اورنینه زور اهمیتی بولماغان منطق، کلام و بعض شرحلر آرتدرلغان موندن ده بیگردد علوم دینیگه تخصیص ایتولگان

(۱) فنون و فلسفه ص ۱۸، ۱۹ و ۲۰ لرنی قاراگر.

(۲) بو تصوف مسئله سی طوغروسنده رضاءالدین حضرتنک تفصیلا بر نرسه یازغانی یوق ایسه ده هر مناسبت چغان صاین، تصوف طوغروسنده گل منفی یاقدن غنه قاراب، متصوفینغه تاپاق اوچی تیگزوب اوزغانلغی معلوم. «وهابی» لرنک، تصوف شیکلی مسلکله قارشی ایکانلکلری حتی که اگر استعانه قصدی برله بولسه «یا رسول الله» دیب ایتولرنک ده جائز توگل فکرنده ایکانلکلری، الله ننگ اوزندن باشقهغه «استعانه لفظلری» قوللانو جائز توگل دیب بارغانلقلری معلوم. رضا حضرتنکده بو طوغروسده شولارنک فکری بر آرتا تأثیر ایتمه دیمی ایکان؟ دیب خاطر مزگه کپله در.

شوندی آلمزغه کیلوب باصاچق حاللرنی، مهم مسئله لرنی کوزه توب و خالقمنی آلا برله تانشدروب توروجی مرشدلر، شیخ و متصوفلر بولسه ایدی ملتزم موناوردن البته ضرر ایته چک توگل بلکه ضعفی ایله فائده گنه ایته چک ایدی.  
بو تصوف حقیقده غزالی ننگ نی فکرنده ایکانلگی معلوم.  
سوک زمانلرده ظهور ایتکان اسلام عالملرینک داهیلرندن بولغان محمد عبده و شاگردی رشید رضا و شیخ طنطاویلرنک ده حقیقی

دائرلرن تحریک و توسیع ایتەرگه اڭ برنجی سبب بولغان حریتی، همه نرسهده قورقیچه تلهگان روشده سوز سوبلهرگه ابرکنی، شبهه‌لی اورنلرده نقلی اعتراضلرغه یولنی کامل روشده بیرمشدر. مرجانی حضرتلری، شاگردلرنگ میلرن و باشلرن ثلله نرسه‌لر برله طوتوروب طاشلاوغه کوره آلارنک حسلرن، عقل و فکر قوه‌لرن اشله‌تدره باشلاونی آله کورمشدر.

بو یکرمنچی عصرده، شاگردلرنک باشلرن معلومات برله طوتوروب لکن عقل دائرلرن اشله‌تمیچه، طوک بر آغاج ایتوب قالدروغه کوره، آز معلومات برله بولسهده شاگردلرنک ذهنی و فکر قوه‌لرن تحریک ایتونی، حرکتکه کیترونی فعال و مثبت یاصاونی آله کورهلر.

مرجانی حضرتلری ایسه، شاگردلرنک معلوماتلری آرتورینه دقت ایتوایله برابر، آلارنک تفکرلری سریع، ذهنلری فعال بولورینه بیگره‌ک اهمیت بیرمشدر. مرجانی حضرتلرنک درسک ایتوب قوللانغان کتابلری «کافیه» و شولار قاتارنده‌غی کتابلرده بولسون موندن ایسه ذره قدر کیمچیلک کیلمی. مسئله کتابده بولودن بیگره‌ک آنک اوقتوچیسندهدر. بروک قرآندن تفسیر درسی اوقوتقان وقتده بر کشتی خرافات و اباطلدن باشقهنی بلمه‌دیگی حالده ایکنچی برکشتی شولوق قرآندن حقیقت، ماهو الصواب و ماهو المطلوب بولغان مسئله و بحثلرنی جبکه نرگان شیکلی تروب بارادر. شونک شیکلی، مرجانی حضرتلرنک، درس اوقوتقاندغی کتابی کیره‌ک یندیگنه کتاب بولسه بولسون، آنک درسی، مرجانی درسی ایکانون ثلله قایدن کورسه‌توب توراجاغنده شبهه یوق. مرجانی حضرتلری، درس اوقوتقان وقتده شاگردلرنک ذهن و فکرلری بولوب، قاتوب قالودن غایت صافلانن تورغان بولغانلغدن شاگردلرنه درس وقتنده کیره‌ک نرسه‌گنه سوبلهسه سوبله‌سونلر و یندی روشده‌گنه اعتراض و شبهه عرض ایتسلر ایتسونلر (ولو دینی مسئلهده بولسون) بو اشلرگه کامل ایرک بیره تورغان بولغان. «مرجانی مجموعه سنده» مرجانی حضرتلرنک درسلی و مدرسه‌سی طوغروسنده منفی یاقلردن صوقدروب کوب نرسه‌لریزلمش ایسهده لکن بزنگ ایچون مطلوب بولغان و ترجمه‌ حاللرده یازلورغه تیوشلی بولغان مثبت یاقلری یاخشی و اورنه‌ک بولورلق اورنلری برده یازلمغان. مرجانی حضرتلرنک درسرون یازغان وقتده آنک شاگردلرنک عقل و فکرلرن اشله‌تدررگه طرشوون، آندنده بیگره‌ک بو طوغروسنده‌غی واسطهنی حریتده، شاگردلرگه حریت بروده دیب بلوون یازی کتبه‌رگه هیچده یارامی. بو اورنده‌غی حریتدن مراد ایتوب باخچلرده، اوراملرده یوقنی بوشقه بوشاتوب یورولر آلونماسقه

مدرسه‌لرده تفسیر، حدیث، سیر، تاریخ اسلام، ادبیات عربیه درسلی یوقانی دخی عجبهرک طویولا.

منه بو طوغروسنده توری سوز بولورغه ممکندر. مرجانی حضرتلرنک موندی و بو روشده‌گی درس جدوللرن بر یاقدن انتقاد، ایکنچی یاقدن، بیلک، جدی روشده تقدیر ایتهرگه ممکن. انتقاد ایتهرگه ممکن: چونکه مرجانی حضرتلری بزنگ بو زمانزده، غایت موداده بولغان، ایسلرنی کیتهرگان، یالتراوقلی پروگراملر، جدوللر یاصاب، تطبیق ایتلوب ایتولمه‌وینه کوب قاراماسدن، منه بزنگ پروگرام و جدوللر من شولایده، بولای دیب، کشتی آدارلق حرکتلرده بولونماغان. ملتزم ایچون آخری فلاکت و هلاکت طریق آچاقچ بولغان یوللر کورسه‌تورگه تله‌مگان. بو طوغروسنده مرجانی حضرتلرن، آندی یالتراوقلی، لکن آلاوج، عاقبتی اعتباری برله مایوسیتکه‌گنه سبب بولا تورغان و بتون تطبیقاتی اوز برله سویلاودن، کاغد اوستنده یازودن عبارت بولغان پروگراملر، جدوللر یاصامغان، بو طوغروسنده اورنه‌ک بولماغانلی ایچون غایت نقلی روشده انتقاد ایتهرگه ممکندر. چونکه بزنگ بو کونگی کونمزده آندی یالتراوقلی لکن مایوسیتکه‌گنه سبب بولا تورغان پروگراملر، آدار جدوللر یاصاب میدانده شاو کیلو، کشتیلرن کیتهروغایت مودادر. مرجانی حضرتلری ده شولای اشله و کیره‌ک ایدی.

مرجانی حضرتلرن درسلی برله بر یاقدن تقدیر ایتهرگه ممکن دیدک. اشته آنک بیانی: مرجانی حضرتلری هیچ بر وقتده تطبیق ایتولمی تورغان، بزنگ ملتده تطبیق ایتلووی ممکنده بولمغان، بارلق فائده‌سی بر آز زمانلرغه‌چه خلقنی شاو کیتروندن عبارت بولغان لکن عاقبتی اعتباری برله مایوسیتکه توشوررگه‌گنه خدمت ایته تورغان بویولی جدوللر، ییزه‌کلی پروگراملر یاصا برله، قووق اوچرماغان.

مرجانی کبک جدی و صوک درجهده مسئله‌نی ایچی و طشقی یاغی برله توشنه تورغان بر کشتینگ آندی تطبیق ایتولمی تورغان. آدار جدوللر، پروگراملر یاصاب، عملدن زیاده سوز و قوری کوسترشلر برله چوالوی، البته آنک عالی شأنینه، جدیت و خلوصلیگنه، آندن بیگره‌ک آنک احوال روحیه‌سینه مطابق کیله‌چک اشلردن بولمغان بولور ایدی. مرجانی، شاگردلرنه بویولی پروگرام و کوسترشلر برله تأثیر ایتوگه کوره، تربیه و اصول انضباطیه برله، شاگردلرنک ذهنلری اوسوگه، عقل دائرهلری کیگایوگه خدمت ایته تورغان واسطهلرنی برینه ییتکز و برله تأثیر ایتهرگه طرشمشدر.

اول شاگردلرنک ذهنلرن اشله‌تورلک، عقل و فکر

فقط بو الله تعالى نك اوزينه گنه خاص بر اش بولغانلقدن مونسينه كرشورگه حقمز يوق هم وظيفه مزده توگل . افضليت، كشيئنگ دنياده غي اعمال و آثاري همده مسلمانلر فائده بينه قيلغان اوستا تدبير و بلانلري برله ده بولورغه ممكن . ايندي بوياق برله اولچه گانده صحابه لر نك قيلغان تدبير، سياست و خدمت لري همده معلوم . ابو بكر رضي الله عنه نك ، بالغز «ارتداد واقعه سنده گي» تدبير، آندن صوگ اوزينك كيگ فراستي سبيل حضرت عمر كك بر كشيئي اوز اوزينه خليفه ايتوب قالدروب كيتويگنده لله ني تورا . اول حضرت عمر نك سياست و تدبير هم مسلمانلرغه زور خدمتلر ايتوب توراسي ده يوق . اما ايندي سياست و تدبير ، خلافت طوغوروسنده طوتقان يولن بي طرف اولازق خاطر مزگه كيتورسه ك حضرت عثمان رضي الله عنه ني بو طوغوروده مدح ايتير و تگيلر برله چاغشدروب تورور حال يوق . ايندي افضليئتنگ بو معناسي برله آغانده حضرت عثمان رضي الله عنه طوغوروسنده تورلي سوزلر بولورغه ممكن بيت ديگانلر .

شوندن صوگ ، مرجاني حضرتلري بو طوغوروده ، بيك گوزل ايضاحلر بيرگان .

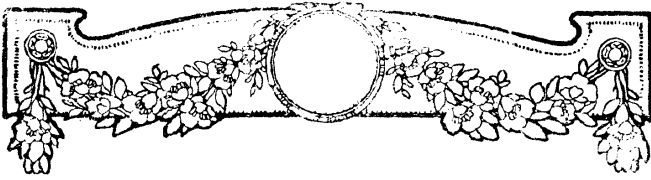
مرجاني حضرتلري اوزينك شاگردلري برله هر وقت شولاي هر تورلي مسئلهلر طوغوروسنده تعاطي افكارده بولنه تورغان بولغان . شاگردلري بيان ايتكان تورلي فكرلر نك اوزي مهم طابقانلرون تورلي روشده اثرلر ينه درج ايتيه تورغان اولمشدر . مرجاني حضرتلر نك بو اش كشيئر نك فكرلر ينه ني قدر احترام ايتكانلنگ كورسه تورگه كافي اولسه كيرنه . (مرجاني حضرتلر نك ، بو شاگردلري برله بولغان معامله - ون ، بوتن شاگردلر نندن ده ايشونديگم شيكلكي اوتكان جاي قازان غه باردقمده ، استرخانلي عبدالرحمن حضرت عمري جنابلر نندنده تكرار مرتبه ايشوتدم) .

مرجاني حضرتلر نك درس لري حقنده ، شاگردي اتكاملزدن ايشوتكان سوزلر مزي بو اورنده درج ايتيه مزي: «داملا حضرتلري درس لره قالميجي يوري ، شاگردلر نك و قتلر ن بوشقه اوزدروندن غايت صاقلانه ، آلا ميم آرتمدن علم ازله ب كيلگانلر ، آلا رنك عمرلر ن بوشقه اوزدرسه م ، آنك مسؤوليتي ميم اوستومده بيت ديه ايدى . اوزي همه نر سه گه بيك دقتلي بولوب درسك كروب اوطورو برله نوك ائ اول آلدينه درس آلورغه اوتورغان شاگرد - لر نك اوتورو ترتيبلرون قاري بنا گاه شاگردلر ترتيبسز ره ك ، برسي ايكنچيسينك آرتينه قابلانوب ، قات قات بولوب اوتورغان بولسلر ؛ نلك باشلاب شاگردلر نك اوتوروشلرون توزه توب آلا ، كيگ و نصف دائره روشنده ، برگنه قات بولوب بار كرده ميگا

تيوشليدر . مرجاني حضرتلر نك بيرگان حريتي درس ي طوغورو - سنده در . اول شاگردلر ن ، اويلاوچان و متفكر ياصاسي كيلگانلر نكندن درس بيرگان وقتده ، عقل و فكر برله حل ايتوله تورغان مسئله لر ني ائ اول شاگردلر نك اوزلر نندن حل ايتدرون بيك سويه تورغان بولغان . شاگردلر ، اكر اول مسئله ده اصابت ايتسه لر ذهنلر نك اشلي باشلاغانلغندن آزغنه بر اثر كورسه تسه لر غايت درجه ده قوانه تورغان بولغان . مرجاني حضرتلري ، شاگردلر ن درس وقتنده كامل اوز ايركارينه قويوب ني سويله سله رده سويلاتوب هيچ ده آچولانميجه صالحون قان برله گنه آلا رنك شبهه و اعتراضلر ن دفع ايتوب اوتوره تورغان بولغان . درسده ، كامل حريت ، ديني مسئله لر ده تمام ايركجه سويله شورگه بز نك حاضر گي ائ ترتيبلي مدرسه لر مزده ده ايرك و حريت بيك بيرلوب بتمى . اما مرجاني حضرتلري شول زماندوق بو طوغوروده بيك گوزل روشده حركت ايتكان .

مرجاني حضرتلر نك شايبان دقت و بز نك ايجون اورنه ك بر يري شونده دركه : اول درس لرنده بو كونده ياوروبا و آمريكا مكتبلر نك ائ گوزل وشه بلرنده استعمال ايتوله مده بولغان اصوللر ني ، يعنى «شاگردلر نك اوزلر نندن طايدرو» . و «اصول تكشيف» لر ني قوللانغان . موني مرجاني مجموعه سينه درج ايتولگان ، فؤاد افندي مکتوبنده گي: «مرجاني حضرتلري فقه مسئله لر نندن درس بير گانده عقل برله حل ايتهرلك مسئله لر ني ، شاگردلر نك اوزلر نندن حل ايتدرون ياراتا ، بايتاق و قتلر ده نيچوك اوبليسز ؛ ديوب شاگردلر نندن صوري ، ياخشي فكر بيان ايتسه لر بيك كيفي كيله ايدى» ديگان سوزلر نندن آلا رغه بولادر .

مرجاني حضرتلري ، شاگردلر نك عقللر ن اشله تدرره ك طرشو برله برابر آلا رنك طوغوري فكرلري بولا قالسه آ گاده بيك دقت ايتيه تورغان بولغان . مرجاني حضرتلري نك ، «ملا جلال» حاشيه سنده باشقه قايسى بر اثر لرنده ، خلافت و تفضيل اصحاب حقنده يازغان وقتده بر مناسب برله «محققلر دن بره و ايتيه ياكه محققلر دن شولاي ايتوچيلر ده بار» ديب نقل ايتكان سوزلر نك كوبيسي اوزينك شاگردلر نندن ايشتوب يازغان سوزلر يدن ديرلر . مرجاني حضرتلري درس بيرگان وقتده شاگردلر گه نيگنه سويله - سهر ، ايرك بيره تورغان بولغانلقدن شاگردلري تورليچه سوزلر سويلي . اهميتلي فكرلر بيان ايتيه تورغان بولغانلر . شول جمله دن شاگردلر بر وقتي خلافت و امامت هم تفضيل اصحاب حقنده سوز چغاج ، مرجاني حضرتلر نك اوزينه اوشبو روشده بيانده بولغانلر . تقصير داملا! افضليئتنگ تورلي معناسي بولورغه ممكن . افضليت ، الله عننده يوقاري درجه ده حسابلانو برله ده بولا آلور .



## باشقردلر

۲

حاضر باشقردلر اورنبورغ گویرناسنده؛ سامار گویرناسینگ بوزولوق، بوگلمه اویازلرنده، وەتکا گویرناسینگ گلارووسکی، صاراپول اویازلرنده، پیرم گویرناسینگ شادرین، یکتایرنبورغ، اوصا، قراسنو اوفیمسکی اویازلرنده کون کیچرلر. تابولنگ صول یاقلارندهده باشقردلر بار. صوگنی استاتیسیتیکه بوینچه بولارنگ عمومی حسابلری آلطی یوز مگدن اوزمی. اگرده نسلده شلری میشه لر ایله تیبته لرلری ده قوشساق اول وقت باشقردلرنگ حسابی میلیوندن آشا. ۱۹۰۴ نجی یلده پیرم گویرناسینگ تورلی اویازلرنده شول قدر باشقردلر بولغان:

یکتایرنبورغ اویازینگ اوچ وولصنده: قارابالسکی، صارینسکی، کوله کووسکی ۱۲۶۴۳ جان؛ قراسنو اوفیمسکی اویازی: آزی غولسکی، آجیتسکی، بولشوا کینسکی، یلانقووسکی، شکو-روسکی، بووینسکی وولصلرنده ۱۳۲۰۷؛ پیرم اویازی، قویان وولصنده ۳۴۵۶؛ شادرین ده: بوری، امین، قزلبای، تیچنسکی-باشکیرسکی، تولک، اوست باغیرباک وولصلرنده ۳۸۴۲۳؛ (۱۹۱۴) یلده قرق یش مک بولغان). اوصا اویازی: باردیسکی، بیدرا-ژسکی، بولشوغاندیرسکی، یلپاخچینسکی، نوو آرطولووسکی، صاراش وولصلرنده ۳۶۰۳۶-مجموعسی ۱۰۳۷۶۵ جان بولوب ۵۳۱۶۴ ایرلر، ۵۰۶۰۱ خاتونلر. بتون پیرم گویرناسنده یوز طوقسان صاف باشقردلر اولی بار.

باشقردلر قازان، ایدل بویی تاتارلرینه اوخشاش، اول بولوب طورالر. اوللری کچکنه بولوب اوراملری تار، اورامنگ ایکی یاغنده کچکنه گنه (ئەیتورسنله یتمش یەشک قارتچق) که کرهیب بتکان اوپلر. روسلر، باشقردلر اوپلر ایتالیه بالقچیلرنگ بیرگه قازوب اشله نگان خیزینلرینه اوخشاتلر. واقعا شولای. کوب اوپلرنگ توبه لری ده یوق. آنده ئەیتورسنله باتانیچسکی صاد، ئله نیندی ئوله نلر ئوسوب بتکان. شوشی ئوله نلر آراسندن نچارغنه قاره مورجدن، حسرتلی کشینگ آوزندن چیقغان سرورم کبی، تونون کوك که کوته رلوب طورا. یورت بر-ایکی آزاردن غنه عبارت. بایلرنگ غنه یورتلری بر آرزوسلر نقتنه اوخشی. اوراملردە تازالقی یوق؛ کوب وقت نچار ایس چیغوب طورسده . . . . .

کونورلک بولوب اوتوروگر، سز بر برگرنی قابلاشوب اوتورسه گر، مینم کورمه ومدن فائده له نوب، درسنی طکلایمیچه، دقتسز بر روشده اوتوروگر ممکن. یالقاولقغه باعث بولغان سبب وواسطه لرنی، آلدن بتره باررغه تیوش دیه ایدی: بر درس ایچون کوب وقت اوزدرمی، آنی تیزرک بیروب بتروب ایکنه چیسن بیره باشلاوغه آشوغه، درسلر بتکاندن صوگ، علمی، تاریخی، فلسفی واجتماعی مسئله لر طوغروسنده سوبلرگه بیک یاراتا، بعضا شول حقلرده تیرمن مسئله لرگه کروب کیتوب، بیک کوب تونلرنی اوزدرا ایدی.

قایسی وقتلرده عرب و فارسی دیوانلرندن سوز آچوب قیون لغتلرنی چیشو برله مشغول بولا ایدی. داملا اوزی ریاضیات که هوسلی بولغانلقدن، حساب، هندسه، هیئت درسلری اوقوته، تاریخ وجغرافیا فنلرندنده درس بیره ایدی. لیکن بولارنی کوبره ک عربچه کتابلردن، کتاب بولماغانده عربچه اولارق اوزی یازوب اوقوته ایدی. بر وقتنی، نیگه بو فنلرنی عربچه دن اوقوته سز، بولارنی اوقودن مقصود تل بلو توگل بلکه شول فنلردن معلومات آلو بیت دیب صورغان ایدک. یوق آلی توگل، منه یاورویاده ده، خصوصا فرانسه ده اوزلرینه تحصیل ایچون بارغان اجنیلرگه، الگ تلك تل اوبره تور، تلرون شومارتور ایچون، هندسه دعواسی بیروب، شونی اثبات ایتدره لر ایکان. مونگ تل بلو و تلنگه اوستارو طوغروسنده فائده سی ده کوریله ایکان. شونگ شیکللی سزده بو فنلرنی عربچه دن اوقوسه گر، عربیانگر آرتوغه کوب فائده سی بولور دیب جواب بیردی.

عبدالمحید السملی

شعر:

## استفهام

أری الدین یستحی من الله أن یری \* وهذا له فخر وذاك نصیر  
لقد کترت فی الدین ألقاب عصبه \* هم فی مراعی لمکنرات حمیر  
وانی أجل الدین ان یعز بهم \* وأعلم ان الذنب فیہ کبیر  
شعر عربسی کمکی؟ واوشبو سوز شرع شریف که موافقمی،  
یوقمی؟ ینوا توجرا... جواینی تاتار ملالری یرسونلر ایدی.  
حسن پونوماریف قزلبجار.



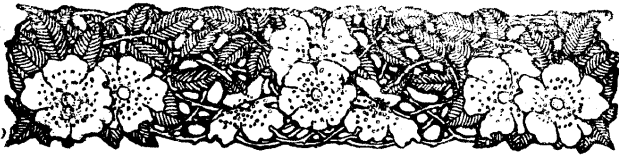
آگا اعتبار قیلمیلر.  
ایندی اویلرنگ ایچلرن بر آز یازیم: اویگه کرگاجده آلی  
یاقده سهکی. سه کینک بر اوچنده صاندققر ایله مندرلر. اویونگ  
بار استیناسینه کیملر، آشی یاوقلر، سولگیلر نلنگان. مونده  
اوقوچی اوچون اینگ قزقلی نرسه باشقردنگ بالچقندن صلاب  
اشله نگان میچی (صووال). صووالنک بر پوچماغنده، ایده ننگه  
یاقن غنه، ایت پشور ایچون قازان صلاب قویلغان. فقیر باشقردلر  
قازانده صو قایناتوب چه ده اچلر. اویلرنگ بار جهازی شوندن  
عبارت. اوراملرده تازالق بولماغان کبی اویلرنگ ایچی ده  
پجراتی.

باشقرد حفظ صحت که اول قدر اعتبار ایتی. شونک ایچونده  
بعض روس مؤرخلری: «باشکیری و غیر اوشچی» دیلر. درست  
باشقردده رازدا عیوست باشقه خلق غه قاراغانده آزارق. شولای  
بولسه ده آلارنی و غیر اوشچی دیب نه تورگه یارامی. روسلر بزگه  
قاراغانده مدنی بولسه لرده گیرمانلردن یا که فرانسوزلردن کوب  
نادانلر ئلی. پیرم اوپراواسینگ سائتارنی وراچی و. آ. چاروشین  
لیکسیه سنده نه تته: «غربی یاوروپاده مگ بالادن یش یاشکه قدر  
۲۸۵ وفات بولا؛ روسیه ده ۴۲۶، پیرم گوپیرناسنده ۴۳۸ بالا  
وفات بولا ایکان».

بو رقلرگه قاراغانده روسلرده و غیر اوشچی بولورغه کیرهک  
ایدی. بالالرنک وقتسز وفات بولولری بزم نادانلقدن غنه کیله.  
درست کوب آورولر آشدن ده پیدا بولا. آنی آگلار ایچون همان  
علم کیرهک. علم دیسهک باشقرد خاتونلری آراسنده برده یوق.  
آنی بولدررغه تله گان کشی ده کورغی ئلی. «آلما، آلما آغاچدن  
یراق توشمی» دیلر. تریه سز آنادن تریه سز بالاغنه کیله.

حاضر باشقرد آراسینه مدنیت آفرنگنه تارالسده پیرم  
گوپیرناسنده اوقوتو اشلری زمانه سینه جواب بیرلک قویماغان  
ئلی. بو اشدن کم عیبلی صوگ؟ ملالرمی، ئلله محلی اداره لرمی؟  
بو سؤال لرگه جواب بیرو میگا آور. کوب زعیستوالرده بزم دینی  
مکتبلرگه یاردم بیرمیلر دیه رلک. بیره طورغانلری ده، یاردملرن  
بو یل طوقتاتدیلر. شولای بولغاج بزگه مکتبلرنی نیچوک دوام  
ایتدررگه کیرهک؟

یاروم-یورطی بولسه ده شونی نه تیمی چاره یوق: باشقردده  
طیبی بایلقلر ئلی کوب؛ هر اوپشستواغه مکتبلرگه دیب، ممکن  
قدر، کوبرهک بیر وقف ایتهرگه ممکن. گیرمانیه، دانیا کبی  
حکومتلرده خلق شرکتلردن آلوغان فایده لرینه اورتا مکتبلرده  
تریه قیلارلر. بزگده ممکن قدر آللرده: جماعت کیتی، مای  
زاؤودلری، بانق کبی قاپیراتیونی اشلرنی وجودکه چیغارساق



## اسلامده اڭ الک ظهور ایتکان اختلاف

### واسماعیلیه مذهبی

(باشی ۴ نجی عددده).

حسن صباح ننگ مریدلری؛ داعی کبیرلر، داعیلر، رفیقلر،  
فدائیلر، لصیقلر و عوام کبک آلی مرتبه گه بولونگن ایدی.  
داعی کبیرلر، بر ولایتده والی-گوپیرناطور اورتنده بولوب  
آنلرنگ وظیفه لرن اوتیلر ایدی. بوندی داعی کبیرلر حسن صباح ننگ  
اوز عصرنده ۳ گنه شخص بولوب آنلردن بری حسن ننگ اوزی  
بله برلکده، قالغانلر نندن بری سوریه طرفلر نده، ایکنجیسی «قهستان»  
طرفلر نده ایدیلر. بو ولایتلرده جمعیتک نفوذی بیک قوتلی ایدی.  
خلقنک اکثریتی بونلرغه مطیع ایدی.

داعیلر، خلقتی اوز مذهبینه اونده وظیفه سن یوکلر تله گن  
بر طائفه ایدی. خشاشین مذهبنه کروچیلرگه اوز عقیده لرن اویره تو  
کبک وظیفه لرده بونلرغه طابشرلغان ایدی. بو داعیلر، داعی  
کبیرلرگه تابع بولوب آنلرنگ امرندن چقماسلر و آنلرنگ  
کورسه تووی موجبچه گنه حرکت ایتلر ایدی. آنلر مذهب ننگ  
بعض اسرارینه ده مطلع ایدیلر.

رفیقلر، بونلر مذهبه تیوشنچه توشونگه نندن صوگ داعی لکگه  
کره چک بر طائفه ایدی. وشول مقصد ایچون تریه ایتلورلر  
ایدی.

فدائیلر، رئیس لرنگ قرار بیرگن اشلرن بالفعل اجرا ایتوچی  
بر طائفه بولوب، آنلرنگ اینگ یوک وظیفه سی مذهبتک دوشمانلرینی  
اوترمکدن عبارت ایدی.

بوندن باشقه دوشمانلردن بر آدمی قورقتمق مطلوب اولسه  
یا که باشقه چه قورقنچلی بر اش اشلرگه تیوش کورلسه فدائیلرگه  
امر ایتلور ایدی. بونلر اوزلرینه بیرلگان امرلرنی اوتو یولنده  
جانلرن فدا ایتونی اوزلری ایچون واحسان ایتلگن بر شرف  
صانارلر، بونلر آراسنده اینک بختیارلری شول یولده شهید بولغانلری  
ایدی. فدائیلر شیخ الجبل ننگ اوزینه گنه توکل داعی کبیرلرگه ده  
اطاعت ایتهرگه مجبور ایدیلر.



علی بن ابی طالب رضی الله عنه بله آنک اولادینه چیکدن جغوب محبت ایتهرگه همده شیخنگ کرامتترینه و آنک معنوی اقتدارینه اوشانورغه امر ایتله و قوشلادر ایدی. آنلرنک یوغارو مرتبه لرگه کونه لرلوی ایچون مطلق اشانو و اطاعت - بویصنو لازم بوللوی هیچ بر نرسه حقنده نیک بو بولای اشلنه دیب برسندن صوروا یا اوز آلدکه غنه فکرله و درست توکلگی تقنین ایتلور ایدی. دین اسلامنگ اسرارینه توشنو ایچون مذهبده اشلنه طورغان اشلر (گرچه قاراب طوررغه شریعتک مخالف بولسه ده) وهرتورلی جایقننگ درستلگینه قطعی صورتده اوشانو بو حقدده آزغنده شک، شبهه گه توشمه و لازم بولویجینی اخطار ایتلدر ایدی.

شونلقدن توبه نگی اوج مرتبه ده گی مریدلرنک معنوی قوتلری کور کورینه اوشانودن عبارت ایدی. شول یولده اوشانوانک کیره کلگی قرآنک ۱۸نجی سوره (کهف) سنده «موسی» بله «خضر» آنادقلری الله قولى آراسنده غی قصه دن استدلال ایتلور و شول قصه بله آنلرنی اغفال ایتلور ایدی. شول سوره ده گی «فارتدا علی آثارها قصصا فوجدنا عبدا من عبادنا آتیناه رحمة من عندنا و علمناه من لدنا علما. قال له موسی هل اتبعک علی ان تعلمن مما علمت رشدا. قال انک لن تستطیع معی صبرا. و کیف تصبر علی ما لم تحط به خبرا. قال ستجدنی ان شاء الله صابرا ولا اعصی لک امرأه» آیت کریمه لرینه اشاره ایله «علمدن فوق العاده تیرهن برعلمدر. آنک صاحبی جناب الله دن طوغری دن طوغری الهام واسطه سیله هر توری امر، نهیلر آلو شرفینه مستحق ایتلگن و فیض الهی ایله نورلانغاندر، آنک توشونگن و بلگن نرسه لرن پیغمبرنگ بلمه وی آنک اشله گن اشلرینه پیغمبرلرنک بعضا توشونمه وی ممکندر، منه موسی علیه السلام اولو عزمدن بولغان رسول بولا طوروب «حضر» ننگ اشله گن اشلرینه توشمه گن چونکه پیغمبرلر ظاهری شریعت خواجه لری بولوب علمدن صاحبی بولغان شیخلر باطنی شریعت خواجه لیدر، شونلقدن پیغمبرلرنک آنلرنک اشنده وحرکتلرنده گی سرلرگه توشوغه ولری اوزلری اوچون کیملک توکلدر، بویولغه (طریقت یولینه) کرگن آدملرنک فوق العاده صبری بولولری ایله برابر شیخنگ اشلرینه قارشیمو واول حقدده شبهه گه توشمه ولری لازمدر. ایشته موسی علیه السلام پیغمبر بولا طوروبده آناردن کورکورینه اطاعت و صبر ایتوی صورالیدی، بو یولده (طریقت یولی) بیوک درجه لرگه کونه لرلوی اللهنگ اسرارینه توشنو اوچون هر نرسه گه قطعی اوشانو و شیخه اطاعت لازمدر» دیولور ایدی.

حسن صباح، شهوات حیوانیه قولى بولغان بو مسکینلرنی توری یوللر بله الدی ایدی. مثلا اول غایت گوزله، دهشتلی بر

لصیقلر، بونلر فدائیلرگه تابع و آنلر ایله برلکده یوروب هر توری جنایتلرنی بیگلک و مهارت بله اوتهرگه اویره نوجی و شونده تمرین حاصل ایتوجی بر صنف ایدی. بونلر بر کون فدائی لک مرتبه سینه کونه رله چک آدملدر. بونلرنک فدائی لک مرتبه سینه کونارلوی ایچون شیخی شادلاندرلق بر اش اشلوی کیره ک بولوب عادتده شیخنگ شادلانوی و آنک رضاسی بیوک بر جنایت اشله گن سوگنده غنه تحصیل ایتله ایدی. شوانک ایچون لصیق مرتبه سنده بولغان آدملر فدائی لکگه کونه رلگنجه بیوک بر امیر یا که وزیر، عالم کبک بر آدمنی اوتررگه توش ایدی. مریدلردن هر آدم فدائی یا که لصیق بولا آلمی بلکه بو ایکی درجه گه ایرشو ایچون محاکمه سز غیرت، عزم، عنعنه پرستلک، شهوات حیوانیه سینه مغلوبیت، علی العامیه - صوقورلق اوزهرینه اطاعت ایتهرگه کونیکو، هیچ نرسه دن خبری بولماسلق قدر نادانلق همده یه شلک شرط ایدی.

آلتنجی مرتبه ده ایسه داعیلرگه آدانوب خشاشین مذهب قبول ایتسکن و اکثریتی تشکیل ایتکان قارا خلقدن عبارت مریدلر ایدی.

مریدلر ایچنده حسن صباحنگ چن فکرلرینه و حقیقی حسیاتقه توشنوجیلری یالغز داعی کیرلرگنه ایدی. داعیلر صنفی باطنیه عقیده لرندن بر نی قدر نرسه نی بولورلر ایسه ده مذهبنگ توب سرلرینه واقف توکل ایدیلر. ریفقر صنفی ایسه داعیلر قولنده غنه تربیه ایتلگن مذهب طوغروسنده معلوماتلری طاعی ده آرزاق ایدی.

فدائیلر و آنلرنک ملازملری بولغان لصیقلرنک مذهب طوغروسنده غی آلتنجی مرتبه نی تشکیل ایتسکن ایکن توبه نگی خلقدنک معلوماتلری قدرگنه ایدی. توبه نگی بو اوج صنفی اسماعیلیه ننگ دعوت مرتبه لرندن برنجی مرتبه سنده گی کبک دین طوغروسنده بر نی قدر سوآلر جوابلر بیروب حیرت و آبدراش ایچینه توشورلور ایدی؛ مثلا حج و قنده تاش آنو همده طواف و سعی ایتکنده بعضا یوگروب بعضا طنچلانو، حجز اسودنی اوبونک حکمتلری نرسه؟ روزه نرسه؟ روزه بله نماز ایکسی ده فرض بولا طوروب معلوم عذر سبیلی قالغانده خاتونلر، نیک برسنگنه قضا قیلهر؟ نماز رکعتلری نیک بعضیسی ایکی ده بعضیسی ۳ یا که دورت؟ کبک سوآلر بیردلر و شول نرسه لرنگ بعضیلری حقدده آزغنه ایضاح بیروب کله چکده اسلامنگ بوتون اسرارینه توشنه چکلرینه آنلرنی اوشاندرالر ایدی. گویا حاضرگه آنلرنک شول حکمتلرگه توشنورلک قدرتلری یوق، بونک ایچون قلب و روحنگنک فیض الیهی بله نورلانوی لازم ایدی. بونلرغه

آغاچلری کوککه تابا سوزلالار . صنی تاولردن ایشلوب توشه طورغان صنی شلاله لرنک اطرافقه تاراتقان سولرغه عکس ایتکن یاقیتلیق - ضیا، آریراق یدی توس بله ییزه لیگن صالوات کوبری یاصی . بهشل حیره ملر، آل، قزل، صاری، زه گگر چه چکلر آراسنده آغا طورغان سولر باقچه غه آیرم بر لطافت و گوزله لک بیره ایدی . قهله نفر چه چکلری هم ده چه نچکچلی قواقلر آراسنده غی توری توسلر ده بولغان کوبه لکلر، لطیف چه چکلر نی اوبکله ب، نازلانوبقنه اوچالر . میله وشه . گول چه چکلری . دیکگر توسی کوک چه چکلر آراسنده غی باشلرن قالقتوب تورا تورغان آق چه چکلر باقچه ننگ شعرین ایکی قات آرتدرا ایدی . دنیا ننگ بوتون طرفنده بولغان گوزله تاوشلی ماتور قوشلرننگ بو باقچه ده بولما . غانی یوق ایدی . بونده غی قسرلر، ایران، عرب، هند، مصر، ییزانس اوستالری طرفندن بنا قیلنغان بولغانغه بونلر ده غی ماتورلق، گوزله لک تل بله تعریف ایتلمه سلک درجه ده ایدی . بو باقچه غه دنیا ننگ توری طرفنده غی ایگ ماتور قزلر وبتچه لر جییلغان بولوب، بونلر ننگ اوستنده گی کیملری ایگ قیمتلی ماتیریه لردن اشله ننگن و ته نلرننگ ایگ جاذبه لی یرلرن طبیعی حالنده کورسه تورلک ره وشده یاصالغان ایدی .

منه شول تصویر ایتدگمز باقچه . سعادت اخرویه نی شهوات حیوانیه اوتور اوچون اوگایلیقدن عبارت دیب بلگن شهوت پرست یه شلرنی قول ایتدرلک بر واسطه ایدی . واقعا قرآند تصویر ایتلگن خیالی یا که کنایه و تمثیللردن عبارت جنت بله وعده اورنینه حسن صباح ننگ مریدلری حقیقی جنت ده آز وقتده غنه بولسه ده اوزلرننگ تله کارن اوتیلر ایدی .

منه یوقاروده تصویر ایتدگمز یول بله هوشی یبه رلگن حالده جنت که کرتلگن آدم، هوشینه کیلوی بله کوب سنه لردن یرلی تصور ایتوب یوردگی لذتلرنی کوز آلنده حقیقت حالنده کورگه ج بوتون وجودی بله ذوق، صفاغه کرشور ایدی . لکن بولذتلی حیات اوزون بولمیچه ۱۰-۱۵ کون سوکنده قارا کوزلی قزلرنک قوچاغنده راحتله نوب تورغان چاغنده تقدیم ایتلگن بایاغی خشیش بله تاغی هوشی کیتهلور وایسکی یرینه کیتهلور ایدی . عقلینه کیلگه ج یاننده بولغان آدملر (داعیلر) شیخ دعاسی برکه سنده وقتلی غنه کرگن جنتکه ایدی کریمک آننگ اوز قولنده بولوی، بونگ اوچون شیخ طرفندن تکلیف ایتلگن وظیفه لرنی اوتو یولنده طرشویغنه کیره کلگی آناغره آگلانولور ایدی . گوزله قزلر بله بو قدر کوب شراب - ایچملک آراسینه یا گادن قایتیق اوچون کم طرشماس؟ شیخنک « کیل اوزگنی هلاک ایت » دیگن سوزینه، اولوب جنتکه کوردن عبارت اعتقادنده بولغان

جنت ( اوجاخ ) یاصاتوب لصیق وفدائیلرنی شول جنت که کرتی ایدی . فقط آناغره جنتکه کرگنده خشیش اسملی ( بزده گی کیندرگه اوشاغان بر اوله نندن یاصالغان بر نوع ) ایسرتکچ یرلور، عقلندن یازغاندن سوکغنه تلسز خادملر واسطه سیله جنت که ایتدرلورلر ایدی . بو طریقت اهلینک خشاشین آتالورلرننگ سببی ده شولدر . جنت که کرتله چک آدمگه توبه نده گی رسمیتار اجرایتله ایدی :

مریدلردن اوزینه تابشرلغان اننی بلا توقف - هیچ توقاوسز، جینک لک بله اوته گن آدم باشلاب « لصیق » مرتبه سینه کوته رله در ایدی . بو لصیقلردن، تابشرلغان اشلرنی گوزله صورتده اشله ب مذهبکه محبت طوغروسنده آرتق تعصب کورسه توجیلری داعی الکپهلردن برینگ واسطه لغی بله « الموته » ده اوطوروجی شیخ حضرتلری آدینه کیتله در هم ده مذکور داعی بو آدمنگ مذهب - طریقتکه بولغان محبت و صداقتی طوغروسنده بر نطق سویله بانی شیخ الحیل که تقدیم ایته در ایدی . طبیعی شیخ حضرتلری ده مذکور لصیق غه التفات ایتوب، شیخلرینه توکل ایتوجی مریدلرنک دنیا و آخرت سعادتلرینه ایرشولری بله سونچ بیره، سوگره بو مریدنگ آخرته کوره چک نعمتلرننگ بیک آز بر جزئینه بو دنیا درق ایرشوی حقنده بر دعا قیله در ایدی . بوندن سوک بو آدم شیخ حضورندن تنفس بولمه سینه چغارلوب آنده داعیلر طرفندن توری سوزلر بله مدح ایتلور و اوزنی بو واقعه سببلی تبریک ایتوب، شیخ حضرتلرننگ دعاسی قبول ایتله چه گی حقنده ده سوزلر بولور و شول آراده بوقاروده مذکور اوله نندن یاصالغان ایسرتکچ بیروب عقلنی کیتهلر ایدی . تگی آدم ننگ هوشی کیتو بله جنتکه کوته روب ایتلور ایدی . آنده غی حور و غلمانلر طرفندن یرلگن شرابلر - ایچملکلر واسطه سی بله ننه دن عقلینه کیلور ایدی . حسن صباح ننگ جنتی، قرآنده مذکور جنت و صفلرینه طوری کیتروب اشله ننگن غایت زور بر باقچه ایدی . بو باقچه « الموته » قلعه سنده حسن ننگ اوز ساراینگ ایچنده بولوب، باقچه ننگ ایچی هر توری نفیس و خوش ایسلی چه چکلر بله زینتله نوب آرالرنده حوضلر، فواره لر بار ایدی . حوضلر و یاصاما کوللر تیره لرنده گی کموشدن، بلوردن و باشقه قیمتلی معدنلردن یاصالغان صاوتلر، کموش توسی صاف صوغه عکس ایتوب شوشی ماتورلقنی طاغی بر قات آرتدرالر ایدی . بو باقچه ده دنیا ده بولا طورغان هر توری آغاچلرنی کوررگه ممکن ایدی . مهابت ایمنه بوتاقلرنده آور، آور یوزم چوقلر ( تهره زلر ) ی آسنوب طور، شولر بله بره نندن چلتلری یافراقلرن شاولاتوب، جیلبرده توب تورا طورغان شمال قاینلری آراسنده شرق روحن تمیل ایته طورغان سروری

نېندى آدم اطاعت ايتمهس؟ . . .

نېندى ده بولسه مهم و قورقچىلى بر اش ظهور ايتكهنده شيخ الحليل فدائى لردن برسن چاقروب «جنتكه كررگه هوه سگ بارمى؟» صورتنده اول بر سوال يرر، سوكره اوتهرگه تيوش اشنى اشلهرگه قوشار ايدى . شيخ طرفندن شوندى بر تكليف بله مكلف بولمق فدائىلرنگ ايگ بيوك آرزولرى ايدى . چونكه بو اشنى تيوشنجه اوتسه دنيا دوق جنتى قولينه توشره چك، اگر شول يولده هلاك بولسه ينه جنتكه كره چك ايدى . فقط اش ادا ايتيه آلوجيلىرنگ الله قارشنده غى مرتبهلى باشقهلر نقتدن يوغار براق بولاچاق ايدى . (آخري بار .)

ذاكر آيوخانف . «قوز نيتسكى» .



### شبهه بيان قىلو

(محررانگ اوز اسهينه يازلغان مکتوبدن)

«شورا» نى يازوگردن و باشقه اثرلر تاليف ايتووكردن مقصود كرر آرازده ايمانلى ، اعتقادلى آدملىرى كوياتوو مدنى طبقه تشكيل قىلو بولسه كبرهك . موندى خدمتلىر برابرينه حتى جانبى فدا ايتارگه يارى . لکن بو تقدیرده قسلو و تارتلوغنه نیندى لزوم بار؟ مثلا ۲۴ نجى هم ۱۴ نجى «شورا» ده مير سياف افندينگ اسپينوزه حقنده يازلغان مقاله سيني باصقان وقتده : «بو مقاله ده اسپينوزنگ «پاتنه يزيم» حقنده غى بعض فكرلىرى توشردى ، حقيقت حالده بو فكر ، ابن عربى و عبدالكريم الحليل فكرلر نندن باشقه نرسه توگل» ديدكر و امام مدرس سرورالدين افندى حضرتلرنگ ۲۱ نجى «شورا» ده «بيوك عالملىر و آللرنگ علم و مقصودلىرى» ديگان بيك هييهت مقاله سيني درج ايتكانده : «او قوجيلىر من آراسنده مختلف طبقه دن كشيلىر بولغانا قندن شونلرنگ بعضيلىرى بلهكه مقصودنگ خلافينى آكلارلر ، ديب بو اورنده وحدت وجود حقنده اوزون بر مقاله تمام توشردى» ديب يازدكر .

اوز آرازده تريهلى و مدنى اسلام علماسى كوياتوونى مقصود ايتوب طوتقان وقتده موندى اهميتلى مقاله لرنى ، بحثلرنى قسقارتورغنه ، توشررگه حاجت بولماسه كبرهك . بلهكه علم اهللىرى اوز بلگانلرينى يازسونلر ، سويلهسونلر و او قوجيلىر اوزلىرى هر طرفده شول يازلغان نرسه لرنى تيكشرسونلر ، خطامى صوابى مذاكره قىلسونلر ، اوشبو سيبدين سوزلرنگ توزوكلىرى بوزوقلر نندن ، درستلىرى يا ككشلىر نندن ، ياخشىلىرى يامانلر نندن آيرلور ، حقائق

اوستگه چيقوب باطل اوز اوزندن يوغالور . يوقسه قسقارتولر و تمام توشورلر ، او قوجيلىرى قناعتله ندرمى قالدراىر ، او قوجيلىر «اول مسئله بتون كوينجه يازلسون ايدى ، او قوب كورر ايدك ، آنده نيندى نرسه بار ايكان؟» ديلر . عموما علمى بحثلرنگ آچيق و تفصيل برله يازلووى ياخشى .

«شورا» ده حسن على افندى گه بيك آچيق و اوزوكلى بر جواب يازلغان ايدى . علمى مسئله لرده شول روشده آچيق و اوزوكلى سويله نسه او قوجيلىر ده نيگزلى اعتقاد ، توبلى ايمان اورنلاشوغنه سبب بولور ايدى .

اوز حقكرده بولغان شبهه منر شوشى .

سرورالدين حضرت : «صوفيلرنگ بيوك اماملر نندن محي الدين ابن عربى حضرتلىرى - حقايق خفيه درسلىرى شفاهى و آشكار صورتده تعليم و اظهار قيلمشدر» دى . بو «حقايق خفيه» ، نى ديگان سوز ، موننگ درسلىرى نيندى نرسه لردن عبارت؟ درس كتابلىرى بارمى؟ موننگ جوابىنى سرورالدين حضرتنگ اوزندن صورعيز . «شورا» ده يازسون ايدى .

سؤاللر منر ، شبهه لرمزده معنا و فائده بولورلق بولسه «شورا» غه باصو حقنده بزدن منع يوق . فاطمه شاقولوا . كيله چكده «شورا» صاللىرنگ بررسنده بو طوغروده سوز منر بولسه . ر . ف . كيرهك .

### مُر:

اشسزلك

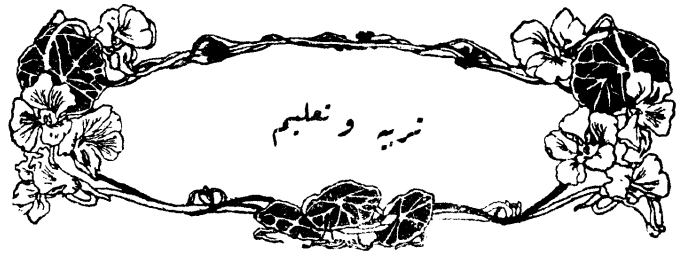
اشده يوق يوموش ده يوق مين بوش ياطام ،  
كوجده يوق طورمش ده يوق ، مين شاق قاتام .  
ابراهيم طاهرى



### تارسنما كوكل!

صنما تارسنما كوكل جير كوكل تارايسن تار ديمه  
آلمسه قالسون ئوزك برلان آكلار سين آل ديمه  
يانماسه اول يانماسن سينگ نى اشك آنده بار  
سين ياناسك شول چيتهر بر كون كيلور جير كوكل يانار .  
ك . پاتيبى





مکتب مسئله سی

ابتدائی مکتبلمزنگ کیمچیلگی نرسهده؟  
 یو سوالغه جواب ازله گانده ایاک ائک مکتبلمزنگ «مادی»  
 کیمچیلکلی کوزگه بهرله در. عموما قاراغانده بوشولای. لکن  
 تشکیلات محلات نقطه سندن قاراغانده کیمچیلکنک سبیلری توریچه  
 بولوی ممکن. چونکه بر محله مکتبک دوامی مدتده کورلگان  
 اغرلق مالیه جهتی تأمین ایتولمه و دن بولسه ایکنچی بر محله  
 مکتبک کیمچیلگی ایچون مونی صلتاو ایتوب بولمی. بو اورنده  
 بو کیمچیلکنی محیطمز اوستینه آوداروب فقط اوز طرفمدن شو.  
 نیغه نه تهیم: بو حقدغه کیمچیلکنی خاقلردن طولدرتوب بولماغان  
 کبک گل اماملر اوستینه ده ارغتوب بولماز. موندن قوتولو  
 ایچون بردن بر چاره محله لدره برلک، محله که عائد اشلرده اماملر  
 غه مراجعت ایتوب فکرلرینه قوشولویلیق، خلاصه: محله برله امام  
 آراسی ممکن قدر یاقین بولوب، محله ده فکرلر عموم محله ناک  
 فکری بولورغه تیوش. شوشیلای بولماغانده محله مکتبی یاخشی  
 دوام ایته آماز.

لکن مین، یوقاروده غی سؤالی موضوع قویوب مکتبلمزنگ  
 «مادی» کیمچیلکلرن توگل بلکه «معنوی» جهتمدن بولغان  
 کیمچیلکلرن اقتدارم قدر صاناب توبانده گی رقم تحتده عمومنگ  
 دقتینه قویام.

مینمچه مکتبلمزده گی معنوی کیمچیلکلر مونلر: (۱) معین  
 پروغراما یوقلق. (۲) ملی تریه بیرلک درجه که بته آمالوری.  
 عمومیت اوزره مکتبلمز ملی حس، ملی تأثیر بیرمیلر.  
 مونگ سبی ایسه مکتبلمزده ملیک غایه امل ایتلوب طوتولماودر.  
 بزنگ «ملی» اسمن کونه رگان مکتبلمزده ده «ازبرله و» حکم  
 سوره. «تحلیل» و «عملیات» یوق. ابتدائی مکتبلمزنگ صوگشی  
 یلرنده بولسه ده ملتلمزنگ داهیلری ایله طانشو، ملی آهک ایله  
 او قوتو تیوش اییدی. نیچوندر بوده تعمیم ایتمی. حالبوکه مونگ  
 روحه تأثیری و فعالیتلی بولوب اوسو اوچون یاردمی زوردر.

شوشی مناسبت ایله سوزنی موسیقه غه بوروب بو حقدغه بر  
 آز سویلیم: طبیعت عالمی موسیقه نی ثلوغلی، بتون حیات شول

مجراده آغا، بتون طویقولر موسیقه تأثیری ایله میدانغه جفا، اما  
 بز خلاف معکوس موسیقه نی مکروه کورده مز، حرام صانیمز. حالبوکه  
 موسیقه شرقی ملتلر قاشنده احترام ایتلوب آلهی بر حس ایله  
 تلقی ایتوله.

قرون وسطی ده علمی انقلاب دوری وقتنده مکتبلمزده درس  
 جدولری یش یش اوزگاروب ایسکیلی اورنینه یا کالری برله شه  
 نوردندن اسلام دنیا سینگ اهمیتلی علملری برهه - برهه چیتلر که  
 کوچه باردی. شول علملر جمله سندن تاریخ عنعنه سی ایله مقدس  
 صانالغان موسیقه علمی چیتلر که مال بولدی. اربابی قولندن نااهللر که  
 کوچوب نهایت سو استعمال ایتولو چیکنه یتدی. آولاق اورنلرده  
 کشیلردن قاجوب، پوصوب، اوگره نو اصولی میدان آلدی.  
 وقتیه علمی اختلال چغاروچیلر بو اشنی هیچ چیرکافی اشله ب  
 توردیلر.

ایندی مقصوده قایتوب شونی نه تیوب سوزنی کیسه م:  
 مکتبلمزده یعنی پروغرام طوتمی نیچک توغری کیلدی شولای  
 حسام بابای تعلیمندن فرقی بولماغان اصول ایله اوقوتوده دوام  
 ایتسه ک ملتزم که جنایت گنه اشلی بیررمز، مونده ایسه شبهه یوق.  
 امام: محمد واصلین محمد حافظ. «الوغ آقا».

آنا تلی اوقوتو

«آنا تلی اوقوتو» اسمی برله یازلاچق بومقاله لم اوچ یللق  
 تجربه و کوب اثرلر مطالعه سوکننده حاصل بولغان معلوماتدن  
 عبارتدر.

ابتدائی اوقو درجه سنده «بلو» نی تقریر قیلو-

بلو تحتینه ایکی نرسه نی اوگره نو کره در: اوقو هم یازو. لکن بو  
 نرسه نرنی اوزلکلرندن اوقوتوده برغایه تشکیل قیلا آلیمیلر. چونکه  
 اوقورغه هم یازارغه بلو باشقه مقصدلر که یتو که بر واسطه جیلق  
 وظیفه سن گنه اوتی آلالر. یعنی هم بوتون مکتبده گی اوقو مدتده ده  
 هم مکتب دن حققاچ معلومات کیگایتوده ده، شونک ایچونده اوقو  
 وقتنده ده آنلر تیک شول بر واسطه جیلق نقطه سندنغنه تیکشورلور که  
 تیوشلر. بو جهتمدن بلونک اهمیتتی شونده درکه آنک سایه سنده  
 اوقوچیغه عزیز آنا تلینه یول آچیله، هر توری علم و آک تحصیل  
 قیلوغه، روحنی توقلاندررغه آک ممکن بولا. چونکه اول مقصدلرغه  
 فقط «آنا تلی» آرقاسنده غنه یشو ممکندر. شونک ایچونده:  
 (۱) «بلو» که اوگره تو (اوقوتوده) مکتبلمزده برنجی ضروری  
 اورتنی آورغه تیوش هم (۲) اول عادتده، کویره ک مکتبلمزده

يازا بلملهك ايسه درست هم، ممكن قدر تيز و ماتور، سوزنگ تاوش علامتيريني (يعني حرفلرني) بيلگيلهو (يازو تصوير قيلو) هم آنلرني قوشوب بر بوتون سوز و جملهلر ياصاوغه عادتله نودن عبارتدر. لکن بو عادت يازونك تشق صفتي غنه در. يازونگ اصل جهتي ايسه آننگ آدمگه بر قورال بولوونده در. يعني آدم اوزونك تله ديگي نرسه سيني ياخود اوزينه بر کيرمه نرسه ني، باشقهر اوقوب آجق و درست آ کلازلق درجه ده ايتوب، کاغد اوستنده باشقهرغه کورسه ته بلوويدر؛ مونك ايچون البته يازونگ آجق آ کلايشلي، درست هم ساده بولووي لازمدر.

يوغاروده يازغانلر مزدن آ کلايشله که يازوغه اوگره تو:  
 ۱) يازوده ملکه حاصل ايتدرورگه طرشو، يعني حرفلرني برسن برسینه درست هم ممکن قدر ماتور قیلوب هم تيز قوشارغه اویره تو،  
 ۲) اوقوچي ني عموما کاغذ اوستنده اوز تله گيني يازوب باشقهرغه آ کلازلق بر حالگه کيتوب آ گاردن يازونگ درست، آ کلايشلي بولويني طلب قیلو. مونه يازوغه اوگره تودن مقصد شونلر بولورغه تيوشدر.

### بلوکه (اوقورغه) اوگره نکلنده بر اصول نك کيره کلکلي

**هم آنگ اهميني.** نيندي گنه بولسه بر اشد تله گان مقصدغه يتشو ايچون شول مقصدغه موافق هم آجق معين بر ترتيب - بر يول تو تو لازم بولا. لکن آلدن اويلاغان و کوزه تکان مقصدينه يتشو ايچون اوزيگنگ توتقان يولگده نيندي واسطه لري ايله (средства) فائده لايانچيگني بلوگنه يتماينچه، شول واسطه لري توتقان يولگده نيچک استعمال قیلو طريقتده يک آجق بلو لازمدر. کوزه تکان مقصدلريگه يتشو ايچون، واسطه لرنک هر طرفي تنقيد نظري ايله قارالوب تیکش لرگان و اويلاغان صورتده استعمال قیلوغه «اصول» ديوله در. فکر و آنگ ايله اولچه نوب و اويلا نوب قیلنغان هر بر اش بر اصولغه تابع قیلنوب وجودگه چغارلغان بولا. اصلده ايسه نيندي بولسه بر اشنگ عقل و فکرگه موافق بولوب دنياغه بچغوي آننگ بر اصول تحتنده اشله نووندن کيلدر. اگر بر آدم نيندي ايسه بر اشد اصولسز حرکت ايتسه اول بو اشدن صوقر يوري، اگر مقصدينه نائل بولسه، تیک تصادفي گنه بولادر. اوسته وينه، بر اصولسز حرکت ايتوب مقصدلريگه يتشو ممکن بولسه ده کوب وقت آرتق کوچ فائده سزغه صرف قیلنورغه لازم بولادر. چوانکه اول وقت تورلي خطالرغه توشو، بولنگدن چينکه تايشالوسز هيچده ممکن توگل، هيچ يوقده اشنگ تيز ترفي ايتوينه، آنگ تکاملينه ضرري بولووي طبيعي در. اصول، اشله نه چه ک اشنگ بولويني توغري تعيين قیلوب تورلي زور ومهم خطالرغه توشودن، غايه دن تايشالودن

يوروتلنگانچه «تاتار تلي» تختنده گنه ياخود «قرايت تورکيه» آستينه غنه اوروتلميجه، بلکه اوقوتوده ايک برنجي، ايک کيره کلي درجه ده بولورغه هم شول برنجي اورون «آنا تلي» نه بيرلورگه تيوش.

«بلوکه» (اوقورغه) اویره نوده مفسره. بز بلوکه يعني يازارغه هم اوقورغه اوگره تودن مقصد نرسه ايکانون تعيين قیلودن مقدم، آنلرغه بيرلگان معنا همه نرسه ني حاوي بولسون ايچون اوقو يازونگ، نرسه دن عبارت ايکانلکلرن تیکشروب قاريق. اوقو بلو ديوب درست، هم ممکن قدر تيز وقت اچنده کورو قوه سي ايله يازغان (ياخود باصولغان) سوزنگ ترکين آو، حرفلرني کورگانان علامتلرني تيوشلي صورتده تاوشغه کوچرو هم شول تاوشلرني بر بوتون ياصو - (سوز)، سوزلردن بر جمله ترتيب قیلوغه نه يتوله. لکن بو درجه ده گنه اوقو بلو، اوقونگ تیک بر زينت صفتن غنه اوتی آلا: موگا «تيز اوقو» ياخود «قوزي اوقو» ديلر هم آننگ شرطلر نندنه اوقونگ درست هم تيز بولويدر. موندن کورينه، که اوقو بلونگ بو درجه سي ايله گنه قناعت حاصل قیلو ممکن توگل. اگرده شول مقدار ايله قناعت قیلنسه ايندي اوقونگ هيچ بر قيمتي بولماز ايندي. شوگا کوره اوقو درست هم تيز بولووي ايله برابر يازغان (ياخود باصولغان) نرسه نگ مفهوميني اوقوچي آ کلاسه هم باشنده بر از قالسه شول وقتده غنه «اوقو بلو» ديوب نه يتورگه ممکن. اوقوده البته تابلورغه تيوش بولغان اوقو بلونگ بو مهم. ايک کيره کلي جهتي «آ کلاب اوقو» ياخود اوقونگ آ کلا نووي ديوب نه يتوله. ايندي حقيقي اوقو باوده ممکن قدر، سويله شونگ اوخشاشي - آهني بولورغه تيوش، يعني بز نيچک جانلي - کوکلي ايتوب سويليمز، اوقوده ده شول بولورغه تيوش: آنسز اوقونگ آ کلايشلي بولووي ممکن توگلد. باشقهرلرنک يازوده (ياخود باصولغان صورتده) بزگه نرسه و ني دن خبر بيرگانلکلرن آ کلاو ايچون، بز اوقوغان وقتده (حتي کوکلدن گنه بولسه ده، مثالا: «اوز اچندن» اوقوغانده غي کبک) هر بر سوزني آيرم اوقورغه، آ کلا تيوشلي تاوشني بيررگه. مجبورمز. سويله شانده ايسه بز ايندي اول شرطلرنک هر برن اوزينه يتکوره مز. اوقو بلونگ بو شکلي آننگ تاثيري بولووي ديوب نه يتوله در.

يوغاروده يازغانلرني قسقه جه غنه نه يتسه ک، اوقورغه اویره تونگ معناسي: ۱) تيز اوقورغه اوگره تودر. آننگ شرطلري ايسه، درست هم تيز اوقولو؛ ۲) اوقوچي، اوزينگ ني اوقوغان نرسه سن (بر اوک وقتده) آ کلاو درجه سينه يتکرو هم ۳) تاثيري اوقورغه اوگره نو. اوقوغه اویره تودن مقصدده شونلر در.

كشینی قوتقاره و شونك سایه‌سندە مقصدغه تیزرهك، توغریده‌نرهق یتشوگه یاردم ایته. اصول - اوقو و اوقوتو اشنده‌ده البته شوندی بر اهم اورن توته.

درست، بعضیلر اوقو و اوقوتوده اصولنك بر اهمیتی بار ایدوگن اعتراف قیلیمیلر، چونکه آنلر «اوقوتو اشی اول قدر زور باش و تقیج بر مسئله توگل، اوزی «بلگان» آدم شول «بلو» وی بله‌ن اوک باشقهرنی اوگره‌ته آلا. مونك ایچون خصوصی حاضرله‌نو، اوزی بلدره‌چك نرسه‌سینگ اصولینی نیگزی صورتده اوگره‌نونك کیره‌گیسی یوق» دیلر. بو فکدرده زور بر خطالق بار. اگرده «بلدرو» دن مقصد تیک اوقورغه اوگره‌تو یازو تاتو بولسه ایدی، اول وقت بدکه آنلرنك اول فکدرلری ایله کیلشورگه‌ده ممکن بولور ایدی، بزده «اوزك یازو تانو» یته دیوگه، بلکه کونه‌رده ایدك. لکن اگرده بز اوقو هم یازونك نرسه‌دن عبارت ایدوکلرن آلدیمزده توتسهق (باشده ئەیتولگانچه)، اگرده بز اوقو هم یازونك اوقو مدتده‌گی بار اهمیتن و آنك اوقوچینی مکتبدن صوکه‌ده معلوماتن کیگایوگه، آنك فکدرن اویاتوده زور بر رول اویانون کوز آلدیمزه کیتورسهك، بز، «بلو» گه اوگره‌تونك هم زور بر اش هم اهمیتی و قیمتلی‌اش ایدوگن اعتراف قیلورمز هم بو اشنده هر آدموگنی بیک اویلاب، بر ویرشوگینی ییله تنقید ایله گندن اوتکاروب یورو لازم دیهرمز. شونك ایچونده بو «بلدرو» اشینگ اینک جیکل و توغری اصولینی هر جهندن قاراب بلو و اویره‌نو یولینه آباق باصقان یاخود باساجاق آدملرگه البته لازم بر بورچ بولادر. غفور عثمانی.

تعلیم و تربیه‌گه دائر معلوماتکنی‌ده، عمومی علمکنی‌ده همان آرتدرا طور.

(۲) بر وقتده‌ده، بر درسنی‌ده، آنك ایچون آلدن حاضرله‌غیچه باشلاما، هم درسلرکنی آلدن اویلاب قویغان بر پلان بله‌ن آلوب بار. (۳) بر صنفده‌غی شاگردلرنی، بر اوک وقتده همه‌سن‌ده اویره‌ت. همه‌سی بله‌نده شغلله‌ن. بر درسنی تحلیل قیلغانده، ایضاح وقتده شاگردلرنك همه‌سی‌ده اشتراك ایتسون. بارسینه‌ده تیگر مراجعت ایت. بو - اصول تعلیمنك برنچی شرطلرندن.

(۴) صنفده‌غی شاگردلرنك همه‌سندە استقلالیت، عقلنی اشله‌تو قوه‌سن آرتددرغه طرش. شاگردلرک بارغان صاین ترقی ایتسونلر. فکدرلرن کیگایته، اخلاقلرن یاخشرتا بارسونلر.

(۵) هر نرسه‌نی عملی ره‌وشده هم کورسه‌توب اویره‌ت. شاگردلرنك همه طشقی اعضالرن خدمت ایتدر، بیگره‌كده، کورو هم ایشتو قوه‌لری بلورگه تله‌گان نرسه‌نی اویره‌نو ایچون اینک برنچی واسطه‌لردر.

(۶) درسنی قزقی ایتوب آلوب باررغه طرش. شاگردلرک درسگه به‌یله‌نوب طورسونلر، آنی دقت بله طکلاسونلر هم درسکر آلارده بلورگه طوشو و تیکشرو حسلرن طودرسون.

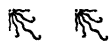
(۷) اوزگنك بیرگان درسلرکنی تعلیم و تربیه هم علمی حکم آلدنده درستلهب قاری طورغان بول: هر بیرگان درسکدن اوزگه بر حساب بیر. مقصودچه بولغانمی، اول درسدن نیندی و نیقدر فائده بولغان؟ هر درسدن صوگ اوزگدن صوری تورغان بول: شاگردلرک آله‌ن آتلا دیلری، معلوماتلری کیگایدیمی، روحانی جهندن آچل دیلری؟ .. هر بر یاخشی اشنده، الله تبارک و تعالی حضرترلرینك یاردمچی ایکانن بر وقتده‌ده اونوتما. .. سوی هم طرش، اشان هم امید ایت. مونه سیکا قارت معلمنك جن کوکلندن ئەیتکان سوزلری. اویلاب قارا. معلم فاتح - سیفی

### قارت معلمدن بر نیجه سوز

(آناستاسیف‌دن)

(۱) یه‌ش دوستم و ایده‌شم! اوز خلقکنی سوی، آنك عقیده‌سن، اخلاق و عادتن احترام ایت. خلقکنك بالالرن اوزگنك شاگردلرکنی یارت؛ آلا ایچون سینك یاخشی و یومشاق سوزلرک بار نرسه‌دن‌ده قیمت ایکانن ایسکده طوت. تعلیم و تربیه اشلرن سوی، طبیعت ایچون قویاش نیقدر کیره‌کلی ایکانن بر وقتده‌ده اونوتما. کشینی تربیه‌لو ایچون، اینک الکی اوزگ بیک تربیه‌لی بولورغه کیره‌ک. شوگا کورده‌ده اشکه کرشکانچه، الکی اوزگنی توزه‌تورگه کورکام خلقلی، صاف کوکللی و عفتنی بولورغه طرش. هم «یوزیل یه‌شه، یوزیل اویره‌ن» مقالن ایسکده طوتوب. بر وقتده‌ده، معلوماتکنی آرتدروندن طوقتام، همیشه اویره‌نورگه بلورگه طرش.

### عبرتی سوزلر:



اویات کینکان یرگه بلا کیلور. ایچ پوشویک آور بر رنجو بولوب آنك دواسی اشنه‌ودر. اولمدن قورقوچی - اولکدر. صبر آچی بولسه‌ده آنك یمشی بیک لذتلیدر. صوفیه‌لرنك الگ اساسلی و جدی سوزلری و حدت وجود نظریه‌سیدر. (باشقهرینک نی قدر اساسلی بولووی شوشندن آکلاشلور). دنیاده طورو - آنده اش کورساتودن عبارتدر.

## تقریض و انتقاد

### بر کونک خلیفه

#### تاریخ انبیا

مترجم ا. بایجراق. قازان ۱۹۱۳ - برادران کریمفلر  
نشری. بهاسی ۱۵ تین.

بالار باقیچهسی « کتابخانه سندن بو کتاب، برنجی قارا-  
شدوک ئه لله نیندی، کشیده اوزینه قارشى برحس اویاتا، اچنده گی  
رسملری بیک آلاما، بلجراق؛ رسمده کشیمو یاخود باشقه برنرسه-  
موتصویر قیلنغان - بردن آبرو قیتراق، آگلاو اوچون اوزکدن  
تفصیلاتر قوشارغه توغرو کیله. ۴ نجی رسم ایسه بالار ایچون  
یازیلغان کتابنگ اچینه کرتوله تورغان نرسه توگدر. آندی آدم  
اخلاقینک سلبی یاق حالتن تصویر قیلنغان رسملرگه، هر نرسه گه  
بیک دقت ایله قاری تورغان وهر نرسه دن اورنک آلورغه مائل  
طبیعتلی بولغان بالار ایچون ترتیب قیلنغان کتابلرده اورون  
بیریلو هیچ جهندن عضو قیلنماز.

کتابنک تلی آور؛ ته مسز ترجمه قیلنغان هم کوب عرب  
وروس سوزلری قاتناشدرلغان. بالارغه دیوب یازلغان کتاب عرب  
وباشقلر سوزلرندن ممکن قدر صاف بولورغه تبوشدر. «داخود»  
«قسم»، «فنجان»، «پراشوک» - کبی سوزلرنی بالانک آگلا-  
ماوی بیک طبیعی، خصوصا اول بالاسینک. کتاب یازغانده ویا  
ترجمه قیلغانده صاف تاتارچه یازارغه و ترجمه قیلورغه و کیرهک  
بولغانده، خط آستنده آور سوزلرنی آگلاتورغه کیرهک.

آندن باشقه، کتاب بالانک باشنده یاگا بر نرسه، فائده لی  
بر اثر قالدرا الیمی، یعنی کتابنگ معنوی جهندن هیچ قیمتی یوق.  
عموما، موندی کتابلرنگ بالار قولینه بیرلهمه وی مطلوب بدر.  
غفور عثمانی.



خطیر.

|| (یونان خرافاتی)

آتنه ده بر کون (\*)

(بیرقیلیس دوری. قبل المیلاد ۴۰۴ ده).

جیلکه نمز آنده غی ئه لله نینقدر کیمه لر آراسندن یروب  
کیلوب بر یرگه توقتادی. ههمه بز لیمانغه آتولدق. مونده تازا  
بدنلی، ماتور یوزلی، اوزون وطوری گه وده لی؛ اچدن تارغنه

(باشی ۳ نجی عددده)

محمدالرحیم الحنفی افندینک «تاریخ انبیا» نام کتابنده اوشبو  
ایکی اورنتی (کوزگه چالغانی) تصحیح ایترگه ویا که ایضاح  
صورارغه تیوشلی دیب بلدم: ۱) حضرت یوسف بحثنده (۱۰)  
نجی بیت): حضرت یعقوب اون ایکی اوغلینی مصرغه آشاق  
آلورغه بیاردی؛ مصرغه کیلدیلر. (ایکنجی یولده) « حضرت  
یوسف، سز نیچه قارنداشسز دیب صورادی- اون بر، برمز  
آتامز یاتده قالدی دیدیلر » دیولگان. بو سوزلر البته بربرسینه  
خلاف بولسلر کیرهک. چونکه قارنداشلرنگ بیرگان جوابلرندن  
اونو کیلوری آگلاشلادر. ۲) ارتحال نبی بحثنده ۴۵ نجی  
بیتده: «توش آشور آلدندن حضرت جبرائیل ایله حضرت  
عزرائیل علیهما السلام محمد صلی الله علیه وسلم نك ایشگی توینه  
کیلدیلر، حضرت عزرائیل ایوگه کروب محمد صلی الله علیه وسلم گه  
حضرت عزرائیل نك کررگه رخصت صوراونی آگلاتدی...  
الخ دیولگان. اولو: بوترسه لرنی یازارغه عینی عیننه اساس بارمی؟  
اساس بولغانده ده بالار کتاینه بولارنی شول کونجه کوچرو  
مصاحمتی؛ بو جمله لرنی اوقوغاچ بالار حضرت جبرائیل حضرت  
عزرائیل... به حضرت محمدنی تام بر توسلی ایوب طابیه چقار  
توگلمی؟ شوندی معنویاتندن بولغان نرسه لرنی بالارغه تمام ماد-  
یاتقه چغاروب آگلاتو فایده ایمی؟ حالبوکه کتابنگ طشینه:  
«تاریخ انبیا، همه مکتبلر طرفندن قبول ایدلگان. « دیب یازوب  
قولغان، همه مکتبلر طرفندن قبول ایتلو موفقیت بولوب چققان  
بولسه غنه یازار ایدی، هر حالده مؤلف افندیلرگه مین برکنه سوز  
ایتمکچی بولام، اولده: کتاینی یازا باشلاغانچی مؤلف افندیلر  
پلانلرنده برنجی اساس ایوب طوتسونلر ایدی: اول کتاب،  
الوغلر ایچونمی یا ایسه بالار ایچونمی؟ مونه کتاب یازغانده شوشی  
اساس طوتلماسه یا که شول اساس به پلان قورلوبده یازا باشلا-  
غاچ اونوتولسه بالار ایچون کوزه تلگان فایده حاصل بولمیغنه توگ  
بلکه بیک کوب ضررلر کیلوده یراق توگدر. چونکه الوغلر  
یاخشینی یماندن آروب جیا بلسه لرده، بالار نك باشی اشله بتره  
آماغانلقدن یاخشیمی یمانتی چوبی - چاری به برگه یوطوب، شو-  
نك آغویوی به هلاک بولولری ده بیک احتمالدر. بو حاللر، شاید  
مؤلفلرگه بزدن نلگرهک معلومدر. تیک شونی خاطرلرندن گنه  
چغارماسونلر ایدی.

احمدعلی خلیسی. «تاشلی» ده امام.



کولهك، آنك اوستندن قزل و آق توسده گي بيگسز خيتونلرن  
صول اينباشلرينه صالحوب، اوک اينباشلري آچق حالده، آياقلاينه  
کون تاباغنه کيوب وقار بله نگنه سويله شه، سويله شه بيک کوب  
يونانليز يوريلر؛ بولر آراسندن نه لله نهرسه گه يتوشه آلميجه،  
يوگروب يوروجي، صوري توسده ييگلي نهرسه، آياقلاينه چاريق  
وباشلرينه کون بورك کيگان کشيلر اوتوب کيتهلر ايدي. بوش  
آرتدن يوگروب يوروجيلر قلا صنفی ايگان. بر آزدن معلوم  
ايده شم ايله پريستن بناسينه، آندن بزني کوتوب طوروجي بر  
قلنگ ايکي ته گهرمه چلي آرباسينه اوطوروب، «آته» غه  
يونهلدک.

بز پيره لمانينگ اورامي بويچه بارامز. بونده غي يورتلر  
آطهلرده غي کي تربيسز بولميجه بلهک ياخشوق منتظم؛ يورتلر  
هر قايبوسي ديب نه يورتلر آق ايزويست ايله صالانغان. لسکن  
آرالرنده تورلي توسلي بوياولرغه بويالغانلري ده بار. کوبسينگ  
باشي تاقتا ايله يابولغان. بر آزدن «پيره» ني اوتوب بيک محکم  
ياصالغان يولنگ ايکي ياغينه صوزلانغ بيوک استينلر آراسندن بارامز.  
بو استينا، دورت قيرلي کيرپچ صمانراق زور تاشلردن بيک نق  
واوستا يصالغانلر. نهايت «آته» نك طشقي کريپوستينگ قابقاسينه  
کيلوب يتدک. زور بولغان بو قابقانگ باشنده تاشدن يصالغان  
ايکي آرسلان صورتی بار. موني اوتوب بله کوزگه: تزلشوب،  
تزلشوب کيتگان اوراملر، اول اوراملرنگ هر ياغنده بيوک، بيوک  
يورتلر، کوبسينگ باشي ايکي سطح مائلي ايتوب يابولغان، تورلي  
آچق توسده گي بوياولر ايله بويالغانلر، بو يورتلرنگ اوستندن  
تاغی بيوگردهک تاغی مهايتليرهک روشده بوتون «آته» شهرينگ  
مناره سي شيكلي بولوب آنک اوج قلمه سي - «آقروپوليس»  
وانده غي زور عبادتخانه لر، عمومي مجلس يورتلرينگ کوکگه آشوب  
تورغانلري کورونه. بز شول قرجوب، قرمسقه شيكلي خاق  
بله قاياب ياتقان تاررافنه اوراملردن يروب بارامز. اولده کورگنيز  
شيکلي مونده ده آق اوزون ويگسز خيتون اينباشينه غنه صالحوب،  
اريگنه طرطوار بويچه آطلاب آرلي بيرلي آغلار ايدي.

شهرنگ نهق اورتا يرنده گي زور بر ميدانلقني ده اوتکاج،  
آت، ايدده شم يونانلينگ يورتنه كيلوب توقتادی. قوراغه کرو  
بله ن صوري توسلي کيملر کيگان قلاز خوجه لرن «لينگ» ديب  
قارشى آديلر. بر قارت ميني قوناقلرغه مخصوص بر زورغنه  
بوله گه کرتدی. بوله نك ايدده نينه اعلا پالاصلر جه بيلگان،  
اوروندوقلرغه ماتور ايتدرلوب، يرتقچ حيوان تيريلري توشه لگان،  
تورلي توسلي چه چهکلر آتوب طوراً تورغان آصلنوب، آصلنوب  
اوسکان گللر بار. نهق اورتا بر يرنده اوستهل، بوله اجي ياخشي،

چونکه «آته» ده بايلرنك يورتلري توبه سي آچلمالي بولاده  
کوندز شوني آچوب قوبالر. بو اوي هم شولاي ايدي. تنگي  
قارت بله ن اويگه کرگچ ده، اول ايسه نك، صاولق صوراشدی.  
صوگندن مين آندن: «مينم ايدده شنگ نه تيسي بولاسزمي؟»  
ديب صورادم. اول بوگار: «مين آنک نه تيسي توکل بلهک آنک  
پيدا گوگي - تريبه چيسي من، بزده «آته» نك دؤوردن بالالرن  
قللردن اولوغراق کشيلر اون سيگر ياشکه قدر تريبه قيله لر، آرنی  
۷ ياشدن اوقوغه يوروتهلر، آرننگ بله گانلرن اویره تهلر، آرغه  
تورلي حکايه لر سويليلر. بالالرنک اوين وقتلرنده و باشقه بيرگه  
باروب يورولرنده والحاصل نينديگنه اشلر زده ده کوز قولاق بولالر.  
مين ايسه سزنگ ايدده شکرنگ تريبه چيسي بولامن» دیدي. بر  
آزدن تنگي يونانلي نه فهندي، اوستينه قزل خيتون لسکن خيتوني  
ايرلرنکي شيكلي بولميجه بلهک ييگلي و آنک اوستنده نه لله نيندي  
بورمالر ياصاب بنگان بر نهرسه کيگان؛ باشينه قالفاق شيكلي نه بير کيگان  
اول تورلي انجو مرجان ايله طولوب بنگان، قالفاق اوستنده تاسمه لر  
ايله سرلغان ياولق ياشغان، بله زيك و آقار تاققان ماتورغنه بر خاتون  
ايله كيلوب، آني ميگا کورشدردی. صوگندن اوزي سوزگه  
باشلاب: «منه نه فهندم بزده خاتونلر جالي بيک قزغانچ بر حال،  
حتي که بو کورشو قدرسي ده بزنگ ايل عادتينه بوتونله ي خلاف؛  
لسکن مين عادتکه خلاف بولسه ده بر اشني اوزمچه ضرري بولماغان  
بر نهرسه ديب توشونسهم اول اشني اشليمگنه.

نيندي حضور بولور ايدي نه گهر بزده خاتون - قزلر اسپاز -  
تاييلرنقي شيكلي هر بولوب، ايرلر ايله هر يرده قاتناشوب،  
عمومي مسئله لرگه ده آرالاشا آلسهلر، خلقدن اوزلرينگ تله کلرون  
بولدرا آلسهلر، مملکتکه کيلگان عمومي بلا وقتنده ايرلر ايله بر  
درجه ده خدمت ايتهرگه ايرکلي بولسه لر؛ مع التأسف بولر بزده  
هيچ برسي ده يوق شول. ايرلر خاتون - قزغه بر قلغه قاراغان  
شيکلي گنه قاريلر، آرغه اويدن طشقه چفارغه يارامي. فقط  
آرنی بر اوي اچنده بيکلپ، کيوم تگوجي، آش حاضرله وجي  
يورت ايشي قاراوجي و اير قوشقانوغنه اشله وجي بر مخلوق ايتوب  
يوروتهلر. شولاي بولغاچ هر کمه گه معلوم ايندي بزنگ عائله  
طورموشينگ ني روشلي بولووي و «آته» خلقينگ آندن ني قدرگنه  
راحت تابا آلورلي. . . . ايشته نه فهندم بزده منه بو خاتون - قز  
حالي طورموشمزننگ قارا ياقلرندن برسي ايندي» ديب سوزن  
بتردی.

بر آزدن قللرنک برسي اوسته لگه ايرته نگي آش حاضرلي  
باشلادی. يونانستانده يتوشه تورغان تورلي عيشلر، آشاملقلر  
کيتلدي. صوگندن ايکيشه راستا کان قهوه تقديم ايتلدي. شونگ

برلرنى قاراب يورگاچ ايكنچى بر يورطقه كردك. مونسى «آپوياغ» مجلسى بولا تورغان ييردر. مونده اونلاب حاكملر آلدنده معيبلرنك اشلىرى قارالوب، اشلىرى قارشى جزا تعين ايتار ايكان.

موندن چقچاق ايدهشم يورطينه آشارغه قايتدق. اويگه كروگه اوستهله آش حاضرلنه باشلادى. قزدرلغان حيوان ايتى، اوزلرنچە ياصاب اشلهنگان - پشلىگان دوگى، بالق هم نالنلى اورننه يونانستانك اوز يرنده يتوشه تورغان بر واق يوزوم و باشقه لر برسى آرتدن برسى كيوب توردى. بولردن بر آرتاول ايتكچاق يوزم صووندن ياصالغان بر تورلى شراب تقديم ايتدیلر. بو آش وقتده موزيقا تورلى كويلر اويناب توردى. حرمت تمام بولغاچ، خوجه نهفهندى ميني طاعى يوررگه آلب چقدى. اورامغه چغو ايله، بر توركوم خلقنگ موزيقه وجرلر ايله كيتوب بارولرى، آرتدن بر - ايكي قلنگ، موگوزى آلتونلر ايله بولالغان، تورلى ليتهلر وچه چهكلر ايله زينتلهنگان بر قوينى قايدده در آلب بارولرى كوزگه چالندى. مين بوگار هيچ بر تورلى حكم ايتيه آلامد. لکن يونانلى نهفهندى بو قوينك قربان ايكانلنگ و شول قرباننى عبادتخانه گه آلب بارولرن و مينده شولرنك قربان چالولرن باروب كورومنى قبول ايتومنى اوتوندى. مينده مئمنويت ايله قبول ايتوب، ايدهشم برله آرتدن كيتدك. منه زور بر عبادتخانه يائينه يتدك. بو اوزى احاطه اجنده و آنده الوغ «زيفس» نك علامتلرندن بولغان پالمه آغاجى يورطنك نهيله نهسينه يك ترتيب ايله تزوب اوپورتولغان. اولده گى كورگان بنار شيكلى مونك باشنده نهله نيندى مناره، رسملر هر ياغنده زور، يوان تاش باغانلر بار. تگى كشيلى قربانلرون عبادتخانه نك اچينه آلب كرديلر، آرتدن بزرده كردك. عبادتخانلر كوبرهك وقت اوج بولمدهن عبارت بولا، اولگيسى قارانغى هم كوب اهميتلى نهرسهنى حائز بولمى ايكان. موندهده اولگى بولمدهن اوتوب ايكنچيسينه كرو ايله سيگا قارا قارشى تگه لهب ايكنچى تورنده باشينه آلتون تاج كيوب، اوڭ قولنده كچككه ايتدرلوب ياصالغان «جيكو» خداسى، صول قولنده بوركوت شيكلى بر يرتقچ قوش بولغانى حالده تاختكه اوپوروب «زيفس» طوراً، تختينك نهيله نهسن غايت اعلا ايتدروب تورلى قيمتلى طاشلر، فيل سوبه گى، پالمه و قارا آغاج يافراقلى ايله زينتله گانلر. «زيفس» نك اوز تهنى ده فيل سوبه گندن، كيومى آلتون - كوشدن، كوزلرى آلمانك ايگ ياخشيسندن ياصالغان. موني شوشى روشچه ايس كيتكچ ايتوب تصوير قيلوچى مشهور صنعتكار «فيديهس» در. مونده بر «زيفس» گنه بولميجه بلكه حساسبىز كوب

بله ن ايرتهنگى آش تمام بولدى. سوكره خواجه نهفهندى ايله «آته» اوراملرنده يوررگه چقدق. بايتاق بارغاچ، شهرنگ نهق اورتا يرنده گى زور ميدانلقه يتدك.

آنك اورتا بر يرنده كالانچ شيكلى برمناره، آنك باشينه زور فگغراو اصلنغان. بو تيره گه بايتاقنه خاق جبولغان، نهلى هامان ده آغلوب طورالر، شول خلققه قارشى دورت ياقندنه باسقچلى ايتدرلوب تاشدن اوبولگان بر يوك منبر اوستنده مشهور حكيملردن برسى نهرسه حقنده در نطق سويلى. بو اورتا ياشلك آدم سويله گان وقتنده قوللرن نهله نيچك بوتاب تورلى اشارلر قيلوب سوزلرنى ده ققروب، ققروب نهفته، لکن خلق كوب بولوب آنك تورغان برى يراق بولغانغه كوب سوزى ايشتمى ايدى. بو كشى خلقنى اوزينك اوزينه شاق قاطروب كوبكنه سوزلر سويله گچ نطقن تمام ايتدى. كيدگان كشيلىده آگار رحمتلر اوقوب تارالديلر.

بزرده ايكنچى بر اورام بويونچه كيتدك، بر آزدن «آته» نك اچ قلمهسى «آقروبولس» گه يتدك. آنك اچينه قابقا ياشدهغى بر كشيلى مخصوص رخصت ايله كردك. بونك قوراسنده زور ميدانلق، بونك هر يبرى يك شوما تاشلر ايله توشه لگان. بر آق بارغاچ، غايت يوك بر اوروننه سالونغان، نهله نيقدر يورتلرغه زور باسقچ ايله منه باشلادق. بو باسقچنك ييربالرنده آتغه آنالوب چابوب باروچى، قوللرنده تورلى علامتلر توتوب توروچى اير وختون كشيلى صورتلرى تزلشوب طورالر. يوغارى تايا آتلى، آتلى آياقلىر تالغاچ، كوچكه منوب يتدك. حاضر آلمزده غايت زور يورتلر، آرتنك نهيله نهسن يوان، زور يومرى باغانلر بله نهيله ندرلوب آلتان. يورتلرنگ باشلى تاقته ايله يابلغان. نهق اورتاسى يابلميجه آچق قالدولغان، باشدهغى بوچاقلرده آرسلان، بولبارص، قاپلان شيكلى يرتقچ حيوان صورتلرى توبان قلاب ييرگه سيكروب توشه رگه طورغان شيكلى كورونه لر. ايشك باشلرندهغى آچق برلرگه يك قورقچلى اوترش، صوغش، كوره شلر حالنده توشورلگان رسملر بار. بر يوك يرنده اوزنده بر ميدانلق بولوب، تورلى استيل بله صالغان يوك يورتلر ايله نهيله ندرلوب آلتان. مونده مشهور كشيلىر نك هيكللى توراً.

بز شول يورتلرنك اچينه كردك. مونده بولمهلر نك صانده يوق ايدى. هر قايسى تورلى اشلرگه مخصوص كانسيله ريه لرندن عبارت. ايگ يوك بر قاتده «آته» ديپوتاتلرنك عمومى مجلس بولمسه سى بار؛ مونده يك كوب اوپورونچلر تزلوب كيتكان و آرتورلى پارتيه غه بولتوب قويولغانلر. بولرغه قارشى بر يرده ختيلرنك خلقغه سويلى تورغان بر منبرى ده بار ايدى. كوب

کیچکی آش حاضرله نگان ایدی. لکن بز قایتوب کرو ایله ایده. شمنگ یراق یردن قایتوب کیلوی مناسبتی ایله دوستلرندن برسی ضیافت مجلسی یاصاب بزنی آلوب کیتدر اوچون آت کیلوب توشدی. بز کیتارگه حاضرله ننگ، اما ایو اچنده گیلر یونانلرچه بیک قزق ایتدروب کیچکی آش آشارغه قالدیلر. آرننگ عادتتجه کیچکی آشنی اوستله اوسته حاضرلیلر لکن اوزلری اوروندقغه اوطورمیچه، اوچ آیاقلی نهرسهگه ترسهکاری ایله طایانوب، صول قولن یا کاغینه قویوب اولک قولی ایله آش آشی. موندده بوتون جماعتلری جیولوب برگه بولالر ایکان.

ایشکدن چغوغه کوتوب طورغان آتغه اوطوررب چاقرغان کشی یورطینه کیتکان. بر آزدن آت زور بر نورت آلدینه کیلوب توقنادی. شول وقت اوی خواجهسی بزنی قارشى آلدی. قوناقلر حیولغان یورتغه آلوب کردی. بو وقت باشقه قوناقلر ننگ هممهسی ایله کوروشدروب و بعضیلر ننگ اسملرن نیتوب تانوشدردی. بر آز تورغاچ، قوناقلر آلدینه توری حرمتلر کیلیدی. حرمت تمام بولغاچده قوناقلر هممهسی زورزالغه چغوب آری یرلی سویله شوب یوری باشلادیلر. بو زور زالده موزیقا هر خدایغه مخصوص کویلرنی اویناب تورا ایدی. مین اوزمننگ کیلگنده اوق طانشقان بر نهره ندی ایله یوری باشلادم. اول میندن اوزمننگ منسوب بولغان ملتم و آرننگ سیاسی و اجتماعی حاللرندن صوراشدی. مین ده آگار صوراغان نهرسلری حقنده بر آز معلومات بله جواب یردم. سوگندن اوزم آرن حقنده غی موگار قدر بله گان مسئله طورسندده صوراشدم. شولای ایتوب سوز اوزایدی. نهایت قلار هم آرننگ موقعی حقنده سویله شه باشلادق. «بازوچی»

### تصحیح لر

۲ نچی شورا ۳۵ نچی بیت ۱ نچی باغانا ۲۲ نچی بولده غی «سازلق» سوزینی «شارلق» دیب، ۵۹ نچی بیتده «جنابی» کتابلریننگ اسملریده «علم الزاخر» برله «العلم التیار» سوزلرینی «عیلم الزاخر» هم «العیلم التیار» دیب اوقورغه تیوشلی.

ناشری: «محمد شاکر و محمد ذاکر رامییلر».  
محرری: «رضاء الدین بن فخرالدین».

578

رسملر بار ایدی. مونگ استینالری رت رت ترلشوب کیتکان «خدای» هیکلری ایله طولی، آندن باشقه مشهور آدملر و آرننگ حکمتلی سوزلری آلتون بلهن یازلوب قویولغان ایدی. بو اورتا بولمه اوزون هم یاقتی بولوب آنگ ایدهنی بونینجه آته لیلر آری یرلی یوروب طورالر. بعضیسی قربان کیتروب، بعضیسی تمام ایتوب چالوب قایتالر، شون روشجه کشی هامان اوزولمی ایدی.

اوچنچی بولمهسی ایسه قربان بوغازلاوغه مخصوص ایمش. آنده قربانی بولماغان کشی کره آلمی ایکان. اول بولمه ننگ توبهسی آچق بولا. آنگ بر استیناسنده «زیفس» طورا، شوننگ آلدنده غی بر اورونده قربانی بوغازیلر هم یاندرالر. مونی ادا ایتوچیلر «قربان بوغازلاوچیلر» دیب آتالار. آرشوگار مخصوص صابانوب قویولغان کشیلر بولا. تگی قربان یانوب بتکچاچ قربان چالوچی هم «بوغازلاوچیلر» آسیادن کیترلگان خوش ایسلی بر اوله نئی ته مکی ایتوب طارتالر، شول وقت بوتون بولمه خوش ایس ایله طولوب کیته. بوننگ سوگنده قربان ایسه صو، سوت جیمش صوی کبی بر اچملکنی یانغن اوستته توگده، اش وعبادت شونگ برلن تمام بولا ایکان.

ایندی تگی «بوغازلاوچیلر» غه کیلسهک، آرن هر خدایتنگ عبادتخانه سنده گی ییلگوله نگان قاعده دن چقمیلر، مثلا: «بوسیدون» عبادتخانه سنده غیلر بالقی ایتی آشامیلر و بعض عبادتخانه لرده گیلر برونله ی ایت آشامو کیلر . . .

بولر اوزلرینه گنه خاص کیولمده یوریلر، تیاتر و عمومی مجلسلرده آرن بیک زور اورون اشغال ایتلر. معیشتلری حکومت طرفندن تأمین ایتلنه، عسکرلک و نالوغ توله و کبی هر «آته» گراژدانینه لوتو و تیوش بولغان نهرسلردن آزاد بولالر.

موندن چغوب «آقینه»، «آفرو دیتا» و «آپولون» عبا- دتخانه لرینه باروب یوردک. بولرده اولگی ده بولغان نهرسلرگه مالکدر. فقط هر بر خدایتنگ عبادتخانهسی اوزینه باغشلانغان آغاچ ایله اوروتولگان بولووی و هر خدای اوز عبادتخانه سنده زورراق اورنغه قویولوی ایله بر آز آیرلار. بولرنی یوروب هممه سن کورگاچ، خواجه نهره ندینگ اوینه قایتدق. موندده بز قایتوغه

«شورا» اورنبورغره اوله بشمه کونده بر میقاته ادبی، فنی و سیاسی مجلروردر.

ТАКСА ЗА ОБЪЯВЛЕНІЯ: НА 2-Й СТРАНИЦЪ ОБЛОЖКИ  
30 КОП., НА 3 И 4 СТР.—20 К. ЗА СТРОНУ ПЕТИТА.

Адресъ: г. Оренбургъ, редакция журн. «ШУРО».



ابونه بدل: سنلك ۶ صوم، آتی آیلق ۳ صوم ۳۰ تین.  
«وقت» یرلن برگه آلوچیلرغه:  
سنلك ۱۱ صوم آتی آیلق ۵ صوم ۹۰ تین در.

# Ш У Р О

№ 5.

МАРТЪ 1 = 1916 ГОДА.

## «Кتب سته و مؤلفرى»

رضاء الدين بن فخرالدين اثرى

حديث وسنت عالملى قاشنده «كتب سته» ديب مشهور بولغان صحيح البخارى، صحيح مسلم، سنن ابى داود، جامع ترمذى، سنن نسائى، سنن ابن ماجه، موطا مالك كتابلىرى حقنده يازلغان بر رساله در. حديث علمى برله شغلله نوجيلر ايچون كبره كلى معلوماتلرده بار. ۱۳۶ بيتدن عبارت بو رساله نك حقى پوچتەسى برله برلكده ۵۵ تين.

آدرىس: Редакция газ. „Вактъ“ въ Оренбургѣ.

## «ابن عربى»

رضاء الدين بن فخرالدين اثرى

شيخ محى الدين بن عربى ترجمه حالى حقنده ترتيب ايتوللان بر رساله در. مونده ابن عربى نك مسلگى واوزينه خاص بولغان فكرلر نندن مهملىرى ذكر ايتولگان. ۱۲۶ بيتده باصلغان بو رساله نك حقى پوچتەسى برله برلكده ۶۰ تين. باش اسقلادى «وقت» اداره سنده.

اصول جديده ايله بالالر اوفوندى

شرها و عقلا درمت ايدىكى حقنده،

شيخ رين الله النقشبندى حضر نلرى

مم برابر اولنديغى حالده تروپسكى

علماسينك اعلام نامه و عمومى

نصبتلر نندن عبارت بر اثر در. ۳ نچى مرتبه باصلدى. حقى ۵ تين.

## تروپسكى علماسى

و اصول جديده

نصبتلر نندن عبارت بر اثر در. ۳ نچى مرتبه باصلدى. حقى ۵ تين.

## «ابن تيميه»

رضاء الدين بن فخرالدين اثرى

اسلام عالملى نيك ايگ مشهورلر نندن بولغان ابن تيميه نك ترجمه حالى، مسلگى و فكرلرى يازلغان ۱۴۸ بيتك بر اثر در. حقى پوچتەسى ايله برلكده ۶۰ تين. هر بر مشهور كتابچيلرده ساتلور. باش اسقلادى «وقت» اداره سنده.

## دورت كون

معررى و. غارشين . مترجمى ر. رتييف .

روس - تورك معاربه منه دائر گوزل حكايه در. حقى ۸ تين

پوچتە ايله ۱۰ . هر بر معنبر كتابچيلرده ساتولا. كوبلاب آلوايچون

Оренбургѣ, ред. газ. „ВАКТЪ“.

آدرىس: